

Slovenski dom

Stev. 33

V Ljubljani, sobota 10. februarja 1940

Leto V

Ameriški poskusi za obnovitev miru v Evropi

Posebni odposlanec predsednika Roosevelta potuje v vojskujoče se države, hkratu pa bo Amerika začela posvete z nevtralc

Washington, 10. febr. o. Združene države so se odločile za dva koraka, ki naj pripravijo pogoje za morebitno obnovo miru v Evropi.

Prvi korak je sklep predsednika Roosevelta, da bo poslal državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu Sumnerja Wellesa v Anglijo, Francijo, Italijo in Nemčijo. Welles se bo natančno seznanil s položajem, razpoloženjem, gospodarskimi in političnimi zahtevami teh držav ter z njihovimi pogoji za obnovo miru in za novo politično in gospodarsko ureditev Evrope. Po njegovem poročilu bo predsednik Roosevelt izvajal nadaljnje poskuse za mir.

Drugi korak Združenih držav pa je sklep, da bo ameriška vlada začela mirovne razgovore z nevtralnimi silami, v tem smislu, da bi v teh državah pripravila pogoje za gospodarsko obnovo Evrope in sveta in za zmanjšanje oboroževanja. S sodelovanjem vseh nevtrálnih držav bi se ti razgovori razširili še na vojskujoče se države.

Rooseveltov odposlanec bo odpotoval iz New Yorka 17. februarja in sicer z italijanskim parnikom »Rex«.

Z istim parnikom bo potoval v Evropo tudi osebni zastopnik predsednika Roosevelta pri papežu Miron Taylor.

Po razgovorih z italijansko vlado bo odpotoval Welles v Pariz, Berlin in London. Obisk pri sv. očetu ni določen. Welles bo imel s seboj vsekakor sodelavca, ki mu bo pomagal zbirati podatke, ki jih želi dobiti. Bivanje Wellesa v Evropi ni časovno omejeno. Vlade vojskujočih se strank so bile vprašane, ali so pripravljene sprejeti Rooseveltovega odposlanca. V zvezi s tem se bodo z ozirom na obstoj teh sovražnosti in mnogih delih sveta, z ozirom na vpliv teh sovražnosti na nevtralne države ter z ozirom na jasno željo vseh držav, da se obnovi svetovni mir na trajni osnovi, začeli diplomatični razgovori informativne narave z nevtralnimi državami. Ti bodo, kakor se zdi, razširjeni na vse nevtralne države. Treba je poudariti, da ne gre za kak določen načrt, temveč samo za pripravljane razgovore za dosego zdravega mednarodnega gospodarskega sistema in zmanjšanja oborožitve.

Izid volitev obratnih zaupnikov na Jesenicah

Od lani je znatno napredovala edino ZZD

Jesenice, 10. februarja.

Včeraj so bile v največjem obratu v Sloveniji, v tovarnah Kranjske industrijske družbe na Jesenicah in na Javorniku, volitve obratnih zaupnikov. Na volitve so šle ločeno vse štiri delavske strokovne organizacije, in sicer Zveza združenih delavcev, Jugoslovanska strokovna zveza, Narodna strokovna zveza in marksistična SMRJ. Volivna udeležba je bila nekoliko manjša kakor lani. Od 3916 volilnih upravičencev jih je volilo 3419 ali 85 odstotkov. Volitve so v popolnem redu potekle in ni bilo nobenih incidentov.

Izid je naslednji (v oklepajih so številke od volitev v letu 1938):

ZZD	531	(275)
JSZ	441	(719)
NSZ	798	(884)
SMRJ	1629	(1609)

Rezultat dokazuje, da je pri teh volitvah napredovala edino ZZD.

Kaže, da bo ta organizacija tudi v tem največjem obratu kmalu vodilna. Razen rdečih, ki so ohranili svoje postojanke, sta ostali dve organizaciji obšutno nazadovale.

JNS spet ne bo mogla sama na volitve

Beograd, 10. febr. m. Predvčeršnjim in včeraj je zboroval v Beogradu tudi glavni odbor JNS. Na seji so člani razpravljali o težkem položaju, v katerem je ta stranka. Zaradi tega so zagovarjali predlog, naj bi stranka pri morebitnih parlamentarnih volitvah ne nastopila samostojno, temveč naj bi se priključila ostalim opozicijskim skupinam, da bi na ta način prikrila poraz, ki bi ga JNS pri volitvah gotovo doživela. V tem smislu so bili sprejeti tudi sklepi, ki so bili takoj nato sporočeni demokratom in skupini okrog radikalnega glavnega odbora.

Dr. Korošec o pobijanju komunizma med mladino

Ljubljana, 10. febr. o. Dr. Anton Korošec je dal študentovskemu listu »Straža v viharju« naslednjo pomembno izjavo:

»Z zanimanjem sem bral podatke iz ankete Slovenske dijaške zveze o pojavljanju komunizma na posameznih srednjih šolah v Sloveniji.

Vsakdo, ki želi dobro našemu narodu in državi, z veseljem spremlja delo dijaške mladine, ki je iz lastne pobude napovedala komunizmu boj na vsej fronti. Tudi država se bori proti komunizmu, toda njeva borba ne zadošča. Proti ideji je treba postaviti idejo. To dela naša dijaška mladina. V iskreni borbi proti komunizmu, za pozitivno krščansko miselnost, za narod, državo ter za svojega kralja, zasluži Slovenska dijaška zveza podporo ne samo šolskih, temveč vseh javnih oblasti in države sploh. Osvetljeva-

London, 10. febr. o. Angleški tisk razlaga obisk Sumnerja Wellesa v Evropi in pravi: Vsemu svetu je znano, da se Anglija in Francija borita za mir. Naš vladar je že v minulemu letu opozoril voditelje sovražnih držav, da angleški imperij ne bo odložil orožja, dokler ne bo Evropa osvobodjena nevarnosti, ki ji preti od napadala. Predsednik francoske republike je dejal, da se mora Francija boriti za mir, ki sloni na pravici ter zato, da se popravijo krivice, storjene posameznim narodom v Evropi. Noben državnik in nobena stranka zaveznikov državnih niso izjavili ničesar, kar ne bi ustrezalo tej go-reči želji za mir.

Angleški rušilec potopil včeraj dve nemški podmornici

London, 10. februarja. o. Poveljstvo angleške mornarice je izdalo naslednje sporočilo: Neki angleški rušilec je uničil dve nemški podmornici. Ni običajno, da bi poveljstvo dajalo obvestila o potopitvi sovražnih podmornic takoj ko se to zgodi, vendar pa je naredilo tokrat izjemo zaradi tega, ker je obe nemški podmornici potopil neki rušilec v času, ko sta napadli oddelek trgovskih ladij in spremstvu bojnih ladij.

Berlin, 10. februarja. Nemško uradno poročilo pravi: Za včerajšnjega poleta nad Severnim morjem so nemška letala uničila razen 6 parnikov še 2 angleški patrolni ladji. Skupna tonaža včeraj potopljenih ladij znaša 15.000 ton.

Dvanajsti dan rdeče ofenzive na Mannerheimovo črto

Finci so včeraj odbili štiri silovite ruske napade

Helsinki, 10. februarja. o. Sovjetski napadi na Mannerheimovo črto trajajo že 12. dan. Včeraj so po silnem topniškem obstreljevanju sovjetski oddelki na štirih delih prešli v napad in skušali osvojiti prednje postojanke v Mannerheimovi črti. Finci so jih spustili v bližino, nato jih pa obsuli s silovitim ognjem od vseh strani ter jih s krvavimi izgubami zavrnili. Napad so podprli številni tanki. Posebno srditi boji so bili na bojišču pri Punimijoku in Panuriju. Finci so na vsej Mannerheimovi črti obdržali stare postojanke, uničili 21 tankov ter pri napadu pobili čez 2000 Rusov. Sovjeti so včeraj poskusili tudi z napadom pri Petsamu in skušali zasesti finske postojanke pri Hoenjaeriju. Sovjetske čete so odrekle pokorščino, nakar so nanje poslali letala, ki so jih s strojnimi gnila proti Fincem. Finci so napad odbili ter pozno v noč preganjali bežeče sovjetske oddelke.

Govor nemškega notranjega ministra:

Vojna se mora končati z nemškim mirom

Monakovo, 10. febr. o. Nemški notranji minister N. Frick je imel včeraj velik govor na zborovanju uradnikov v Nemškem muzeju v Monakovu.

Razprave o vohunstvu v Franciji na tajni seji poslanske zbornice

Pariz, 10. februarja. o. Včeraj je bila v francoski poslanski zbornici na zahtevo socialistov prvič od začetka vojne tajna seja. Na njej je predsednik vlade izjavil med drugim:

Vlada je pripravljena na neposredno razpravo glede državne obrambe. Ne more dovoliti, da bi se vojske polastila kaka vznemirjenost, čeprav popolnoma neutemeljena. Med dokumenti, ki so bili zaplenjeni pri preiskavah sovjetskemu poslaniku, so tudi taki, ki dokazujejo vse nemške mahinacije, ki so bile storjene, da se uniči francosko moralo, ki šest mesecev niso mogli razbiti utrd, francoskih prs. Agentov Gestapo v Franciji je veliko, kajti nemška vohunska služba je bila skozi vrsto let močno organizirana zaradi svobode, v čemer je Francija v mirnem času pretrpavala. Ta vohunska lista vsebuje 50 vprašanj, med drugim: Ali vodijo mase Daladiere? Koliko bi glasov dobil, če bi glasovali za zaupnico vladi? Katerim skupinam bi ugajal njegov odhod z vlade? Kdo bi ga morebiti zamenjal na oblasti? Ali ima nasprotnike v vladi in skupščini? Kaj mislijo ljudske množice o vojni? Kako gledajo na vlogo Italije? Kakšno zaupanje uživa Francija v arabskem svetu?

Seveda bo ameriški odposlanec v Angliji dobrodošel in bo dobil vsa potrebna pojasnila. Skrbno bodo preučili tudi morebitne ameriške predloge. Toda dejstva so dejstva. V sedanjem položaju si je težko misliti, da bi posredovanje ene ali več držav moglo spremeniti evropski položaj. Neobhodni pogoj za kakršnokoli obnovo miru v Evropi je odstranitev vzrokov, ki so privedli do sedanje vojne in dosega poroštva, da Nemčija ne bo nikdar več ogrožala drugih evropskih narodov. Ker pa ni verjetno, da bi se bila Nemčija zadnje čase tako spremenila, da bi mirno privolila v kaj takega, tudi ni dosti upanja v uspeh kakih pomirjevalnih poskusov.

Na bojišču severno od Ladoškega jezera so Finci izvedli uspešen napad ter pogladi Ruse iz utrjenih postojank. Pri tem so zajeli 19 tankov.

Finski letalski napadi na zaledje sovjetskih čet so dan za danem hujši, v čem večji meri prihajajo francoska, angleška ter italijanska letala. Delavnost rdečega letalstva se je zaradi tega močno zmanjšala. Po ugotovitvah finske vlade edino 8 finskih večjih naseelij še ni bilo bombardiranih od sovjetskega letalstva.

Moskva, 10. februarja. AA. (Reuter.) Poročilo generalnega štaba leningrajskega vojnega poveljstva se glasi: 9. februarja ni bilo važnejših dogodkov na bojišču. Sovražnik je izvedel več napadov, da bi ponovno zavzel izgubljene položaje na Karelijski ožini. Vsi ti napadi so bili odbiti s težkimi izgubami za sovražnika. Letalske sile so z uspehom bombardirale vojne stavbe.

vem. Frick je dejal, da stojijo Nemci pred velikim preiskusom sil v zunanji politiki. Na tem polju javnega življenja se borijo proti njim iste sile, ki so jih leta 1933 premagali v notranji politiki. Boj, ki sedaj teče, ni lahak, toda borbeni duh nacionalnega socializma zagotavlja Nemčiji zmago. Anglija je brez potrebe začela vojno, Francija pa se ji je pridružila. Ob tej priliki je videl ves svet, da sovražstvo Francije proti Nemčiji ni nič manjše od sovražstva Anglije. Ze več stoletij je znan ta duh sovražstva in zavisti, ki ne dopušča, da bi Nemčija prišla do svojih pravic. Nemški sovražniki so hoteli ponoviti igro iz svetovne vojne ter uničiti nemški narod. Toda nemški narod ni bil nikoli složnejši in nikoli ožje zvezan kot danes pod vodstvom Adolfa Hitlerja. Ves nemški narod se je dvignil, da brani sebe in domovino. »Mi vemo,« je dejal Frick, »da se mora ta boj končati z zmago nemškega naroda. Noben gnil kompromis ne more nadomestiti trajnega mira. Vojna se mora končati z nemškim mirom, to je trajnim in pravičnim mirom, po katerem bo vsak narod dobil svojo pravico in svoj življenjski prostor, ki mu pripada. Mi smo mladi narod in naše prebivalstvo stalno raste. Zaradi tega imamo pravico poiskati si prostora na soncu.«

Papeževe želje Franciji

Vatikansko mesto, 10. februarja. m. Ob desetletnici, kar je bil imenovan za pariškega nadškofa in kardinala msgr. Verdier, je poslal sv. oče papež Pij XII. slavljenju posebno pismo, v katerem pravi, da se obrača na francoski narod, ki je bil zmerom velik in dober ter nosilec velikih sposobnosti za omiko. Nato pravi sv. oče: »Mi vsi imamo vročo željo, da bi katoliška Francija premagala vse težave in da bi izpolnila v celoti svojo plemenito nalogo svojega apostolata v krščanski omiki, katerega ji je naklonila božja Previdnost.«

Joe Louis je le z največjo težavo premagal Godoyja

New York, 10. februarja.

Snoči je bil pred izredno zasedenim Madison Square Gardenom odigran boksarski dvoboj za naslov svetovnega prvaka v dveh kategorijah. Spoprijela sta se svetovni prvak Joe Louis in Cilec Godoy, ki se je spet z uspehom uveljavil na boksarskem ringu. Stave so šle visoko na Louisa, v toku boja, ki je trajal polnih 15 rund in je končal le z neznatno razliko točk v prid Louisa, pa se je pokazalo po soglasnem mnenju vseh športnih strokovnjakov,

60 letnica belgrajskega nadškofa

Belgrad, 10. februarja. o. Danes praznuje 60. letnico belgrajskega nadškofa dr. Josip Ujčić. Za ta jubilej mu je danes dopoldne čestitala vsa belgrajska duhovščina s konzulstvom na čelu ter izrazila željo, da bi božja previdnost nadškofu dala še dolgo življenje in moč za težko delo. Čestitali so mu tudi katoliške slovenske organizacije v Belgradu, katerim je g. nadškof vedno kazal vso naklonjenost in razumevanje.

Vesti 10. februarja

V Italiji bodo jutri praznovali 11. obletnico pomiritve med državo in Sv. Stolico, s katero je Cerkve spet dobila svoje samostojno ozemlje in neodvisnost. Italijanski listi poudarjajo v današnjih poročilih ta jubilej.

Ameriški poslanik v Parizu Bullitt je z letalom odpotoval v Združene države, da poroča predsedniku Rooseveltu o stanju v Franciji. Pri prihodu je časnikarjem dejal, da je stanje v Franciji odlično in morala francoskega naroda na višku.

Vrhovni poveljnik estonske vojske general Bortis bo jutri odpotoval na uradni obisk v Litvo ter bo imel važne posvete s poveljniki litvanske vojske Laidonerjem.

Romunski zunanji minister Gafencu je včeraj poročal svoji vladi o uspehih sestanka v Belgradu. Dejal je, da je Balkanska zveza pokazala izredno enotnost in rodila lep uspeh.

Predsednik francoske republike Lebrun je včeraj obiskal francoske čete na bojišču.

Bolgarski listi prinašajo lepe poslovilne članke na čast našemu dosežanemu poslaniku v Sofiji, Jurisicu, ki odhaja na novo službeno mesto v Bern.

Bolgarski trgovinski minister Zagorov bo s skupino bolgarskih gospodarstvenikov dopotoval jutri v Belgrad na ustanovitev jugoslovansko-bolgarske trgovske zbornice.

Madžarski listi pišejo o sestanku Balkanske zveze v Belgradu in pravijo, da je na njem Romunija zahtevala, da bi druge balkanske države sklepale z njo vojaško zvezo proti Madžarski.

Porazi sovjetske vojske na Finskem so pokazali, da to ni vojska, marveč čreda, je izjavil predsednik francoske poslanske zbornice Herriot dopisniku nekega portugalskega lista.

Finski zunanji minister Ryti je poslal francoski vladi zahvalno brzojavko za pomoč, ki jo je Francija dala Finci.

Francija ima zdaj pod orožjem 6 in pol milijona mož, trdi angleško časopisje.

Novo vrsto nedovoljene propagande so si izmislili nasprotniki narodnega socializma v Nemčiji. Iz Lübecka pošiljajo pisma v obliki hvalnice na Nemčijo. Nekateri deli tega pisma so tiskani debelo. Če se te dele sestavi, vsebujejo grdo sramotenje Nemčije in njenih voditeljev.

Angleški informacijski minister Monckton je dopotoval v Pariz, kjer ima s francoskimi oblastmi posvetovanja o sodelovanju angleške in francoske cenzure.

Romunija je pripravljena z Madžarsko in Bolgarijo neposredno se pogajati in bo v kratkem stavila obema potrebne predloge, piše švicarski list »Basler Nachrichten«.

Osební odposlanec predsednika Roosevelta Sumner Welles bo v kratkem odpotoval v Evropo ter obiskal Anglijo, Francijo, Italijo in Nemčijo ter preučeval njihov položaj. Po njegovih poročilih bi Amerika začela posvetovanja za sklenitev miru, najprej z nevtralnimi državami. Tako je izjavil ameriški zunanji minister Cordell Hull.

Preseljevanje Nemcev iz italijanske Tirolske v redno poteka. Dnevno gre 200–300 Nemcev čez mejo. Večina južnih Tirolcev bodo menda naselili okoli Innsbrucka, kjer bodo pripravili veliko, novo mesto. Domnevajo, da je to zaradi tega, če bi Nemčija na podlagi nedavnega plebiscita pozneje kdaj zahtevala od Italije Južno Tirolsko nazaj, pa hoče imeti prebivalstvo takoj pri roki.

Vrhovni poveljnik zavezniške vojske na Bližnjem vzhodu general Weyand je imel včeraj v Kairu govor, v katerem je dejal, da morajo vsi Francozi v tujini ostati na svojem mestu in tam služiti Franciji. Francija bo nadaljevala vojno do popolne zmage in do miru, ki ga bo narekovala sama ter z njim zagotovila Francozom dobo nemotenega življenja.

Balkanske države je rešil vojne sklep, da rajši propadejo z dvignjeno glavo, kakor da bi živele z upognjenim hrbtom, je dejal predsednik grške vlade Metaxas v svojem govoru v Solunu.

Okrog 500 hiš je že zalila reka Morava blizu Velikega Oraša. Reka neprestano in naglo narašča in se razliva čez bregove. Zalila je ogromno polja in ponekod vdrla v naselja. Ljudje so nesrečo sicer pričakovali, vendar pa kar niso mogli misliti, da jih bo res zadela. Okrog 500 hiš je voda opustošila, ljudje pa so splezali na strehe in tam pričakujejo pomoči od oblasti. Prav gotovo je, da je poplava zahtevala več človeških žrtev, vendar pa zaenkrat še ni znano, koliko. Pri vsem tem pa ni izključeno, da uturene biti katastrofa še večja.

da je Godoy najstrašnejši nasprotnik, ki ga je Louis dozdaj sploh imel. Športni strokovnjaki pričakujejo, da bo v povračilnem boju brez dvoma zmagal Godoy in da bo Louisa odzvel naslov svetovnega boksarskega prvaka vseh kategorij. — Louis se je nekoliko zredil. Pri tehtanju je imel 205 funte, Godoy pa 202. Potek boja pomeni izredno presenečenje.

Ljubljana od včeraj do danes

Kdor ugiha, marsikaj ne uga. Tako se je včeraj zgodilo tudi nam, ko smo sklepali, da se bo iz meglenega jutra po vsem videzu napravil klavenski, pust in žalosten dan, ki nemara tudi ne bo brez dežja. Zgodilo pa se je drugače: okrog polne je kar na lepem iz sivine posijalo solnce in se z veselo prešernostjo oziralo na umazane ljubljanske ulice. Zdelo se je, da se bo napravil imeniten, solnčen zimski dan, dan, kakor smo jih bili vajeni v decembru lanskega leta in v letošnjem januarju. Pa se ni zgodilo tako. Popoldne se je kar na lepem spustila na mesto visoka megla, ki je skrila solnce in napravila dan spet žalosten ter pust. Prav do večera se je držalo to vreme in šele pozno je začelo znova dnevati kakor prejšnji dan. Dež je ponovi za nekaj časa prenehal, pozneje pa se je spet opogumil ter napravil pusto, povsem jesensko učinkujoče jutro. Zdi se, da se bo ta vremenski značaj držal prav ves dan in da se utegne preseliti celo na jutrišnje nedeljo. Ta dež napravlja na ulicah še večje brozgo kakor smo jo imeli do zdaj, na hodnikih pa je že dober izpran nesnago ter jih napravil spet lepo hodno. Snega je v mestu vsak dan manj. Po eni plati ga izpira dež, ki ga jemlje kar vidoma, po drugi pa stalna odjuga. Snežni kupi, ki so bili nagrmadeni ob pločnikih, so se začeli sesedati. Če bo to vreme trajalo še nekaj časa, mestni delavci ne bodo imeli več dela in tudi Vodnik na trgu bo dobil končno kopna tla...

Zaradi južnega vremena k sreči reke in potoki še nakaženo naraščajo. Vsak je dostikrat izražal bojazn, da bo sledila ob hudem južnem vremenu povodenjska katastrofa. Reke s pritoki so nekoliko narasle, za enkrat še v Sloveniji ni večje nevarnosti za povodnje. Ljubljana je na Spici narasla davi za 60 cm. Sava pri Tacnu je sicer še vedno pod normalo in je vodostaj davi kazal 5 cm pod normalo.

Razni poškodovanci

Posestnikov sin, 3 letni Miha Kastelic iz Metnaja pri Stični je padel s peči in si zlomil levo nogo. V Zagorju zaposlen rudar Rudolf Klančičar si je med delom v rudniku zlomil levo roko.

Služkinja Marija Videmskova v Ljubljani je padla in si zlomila nogo.

Janozu Hudobivno, delavcu v tovarni Zabret v Kranju, je transmisijski jermen zdrobil desno nogo. Delavcu Mihi Žužmanu v Trbovljah je v kamnolomu padel na glavo debel kamen in ga hudo poškodoval.

Slavko Mežek, sin občinskega mesojeda v Breznici na Gorenjskem si je pri smučanju zlomil desno roko.

Nenavaden prizor v Selenburgovi ulici

Veliki so krizi in težave s tem salamenskimi južnim vremenom. Po nedavni hudi poledici vlada pri nas južno vreme, ki mu vztrajno sekundira dež. Že peti dan imamo odjugo, meglo in deževje. Po nekaterih ulicah je toliko vode, da se človek komaj spravi z ene strani na drugo. Vsak dan mestni delavci še vedno pridno vozijo sneg v Ljubljano, vsak dan ga krovci še z vneto spravljajo s streh. Sneg na strehah pa je postal že močno voden. Plasti so se zleteli na strmejših vesinah začele trgati, nepretrgano se zdravajo in odletavajo na tla. Seveda to ni posebno pripravo za ljudi, ki hodijo po pločnikih. Marsikoga je že zadela nepredvidena nesreča: mimo je šel po trotuarju, pa glej spaka, kar na lepem ti prileti iz višave sneženi »žegen«, pa včasih ne samo sneženi, kajti v plazuju, ki se je spustil s strehe, so prav pogosto tudi veliki ledeni drobtini, ki znajo, kadar padejo, prav pošteno udariti. S takim »žegenom« se ni prav nič ščiti.

Zadnje dni so ti »stresni plazovi« postali že prav močno nevarni. Zato se marsikje dogodi nesreča, ki se zgodi zaradi srečnega naključja ne konča tragično. Tako je bilo tudi včeraj v Selenburgovi ulici. Mimo neke hiše, približno v sredi ulice, so šle deklice, ki obiskujejo uršulinski zavod ter one, ki hodijo na Srednjo tehnično šolo. Deklice so bile zatopljene v svoje pogovore, pa ti nenadoma zarožljala na strehi in že se spusti beli plaz od zleba na ulico. Plaz je dobro zadel dve deklici. Sicer ju ni podrl, ker je bila hiša k sreči nizka, vendar pa ju je dobro opazil po glavi. Ker se je sneg vsul popolnoma nepričakovano, sta obe deklici obstali kakor prikovani na mestu. Dobro je bilo, da se vsa ogromna gmeta ni spustila s strehe hkratu, ampak v preledkih. Tako ni prišlo do nesreče, ampak sta bili obe deklici deležni le »merne« »blagoslova« in precejšnjega strahu.

Tistim, ki jih je zadelo...

Na naše včerajšnje pripombe o podelitvi mestnih nagrad je odgovorilo »Jutro« s staro sumljivo vneto do kulturnega levčarstva. Kako naj bi bilo drugače v taboru, ki daje navzlic svojemu uradnemu stališču v svojih kulturnih revijah vse možnosti za propagando kulturnega boljševida — kakor smo v nekaj primerih v našem listu že dokazali.

V včerajšnjem sestavku smo napisali, da obsojamo podelitev nagrad zaradi tega, ker je bila od pesniških zbirk nagrada tista, ki je med štiri najslabša. Podelitev nagrade za roman smo obsodili, ker jo je v današnjih časih dobilo levičarsko propagandno delo, napisano od človeka, ki je bil — kar je dokazano in tudi »Jutro« znano — več kakor levičarski kulturni simpatizer. Pokazali smo, da so bila na razpolago dela, ki po čisto umetniški vrednosti bolj zaslužijo nagrado ljubljanskega mesta.

»Jutro« teh ugovoritev ni moglo spodbiti in skuša reševati sebe ter kulturno levčarstvo z izvijanjem, podtikanjem ter namigavanjem, češ kulturni delavci vseh vrst, združite se: »inkvizicija vstaja!« Jutrovskemu taboru, ki je sežgal Cankarja iz srednješkolskih čitank — ne da bi bil n. pr. g. Borko zapisal proti temu eno samo besedo — odrekamo pravico, kakoga govorjenja o slovenskih kulturnih zadevah in se tudi pred njim ne bomo opravičevali. Mi smo prvi začeli vse stvari, tudi kulturne, imenovati s pravim imenom, ker imamo v rokah dokaze, da je tri četrtine tako imenovanega levičarskega kulturnega dela samo dobro premišljena in od zunaj vodena propaganda, katere namen je, previdno in kar se da »zakonito« razkrajati narodno in socialno odporno silo slovenskega naroda. V to vrsto propagande spada tudi delo, ki je dobilo nagrado slovenske prestolnice. Zaradi te resnice smo napisali včerajšnje besede in zraven povedali še svojo sodbo o dveh članih razsodišča ter to sodbo tudi utemeljili.

Naj »Jutro« upravičenost naših trditvev spodbije z vsaj takimi dokazi, kakor smo jih mi podprli, da n. pr. njegov kulturni urednik ni objavljaj strankarsko političnih napadov v kulturnih zadevah — pa ne iz takih načelnih razlogov, kakor smo to storili včeraj mi.

»Jutro« je zapisalo še, da nagradjeni roman ni nič manj levičarski kakor neki roman člana našega uredništva — pisatelja. »Jutro« opozarjamo samo na kritiko, ki jo je leta 1933 in 1934 ta roman doživel od levčarjev v levičarskih revijah; dalje opozarjamo »Jutro« na vse pisanje in vse osebne napade, ki jih je bila ta oseba in njeno literarno delo deležno od levčarjev v levičarskih revijah »Ljubljanski Zvon«, »Sodobnost« itd. Posebno pa bo njegovo trditve podprla razprava, ki jo je v »Ljubljanskem Zvonu« 1934 ali 1933 napisal levičarski kritik I. Brnčič. V njej trdi, da bi ta oseba bila dober pisatelj, če bi bila — levičar...

Izpred celjskega okrožnega sodišča

Celje, 9. februarja.

Za 223 Din ubil tovariša

Celjsko okrožno sodišče je obsodilo danes 20-letnega delavca Antona P. iz Tevč pri Laškem zaradi groznega zločina, ki ga je izvršil 31. decembra lani nad svojim tovarišem 17 letnim tekstilnim delavcem Ivanom Senico, katerega je zaradi 223 din ustrelil v hrbet in mu nato prerezal še vrat. Morilec je sodišče obsodilo na 14 let težke ječe in na trajno izgubo častnih državljanov pravic. Razprava je bila zaradi mladostnosti obtoženca tajna.

Detomorilka spravila nedolžno sestro v zapor

Lani meseca januarja smo obširneje poročali o groznih zločinstvih 20 letne Ane Višnar, ki je v letih 1937, 1938 in 1939 umorila dva nedolžna sinčka svoje lastne sestre Marije in še dva otroka svojih gospodarjev, pri katerih je služila. Sodišče je obsodilo Ano Višnar na 12 let težke ječe, njeno sestro Marijo pa zaradi nagovarjanja k tem dejanjem, kakor je izpovedala njena sestra Ana, na 15 let težke ječe.

Ano so odpeljali v Begunje, kjer pa je zločinko začela peči vest, da je to položila sestrji prednici. Ana je namreč na sodišču krivo pričala zoper svojo sestro, ker jo Marija ni nagovarjala k zločinom. Zaradi tega je bila včeraj na okrožnem sodišču v Celju obnovljena razprava, na kateri je Ana potrdila svojo izjavo, zaradi česar je sodišče izreklo nad Marijo Višnar oprostilo sodbo.

Poneverba javnega denarja

Pred senatom okrožnega sodišča se je zagovarjal danes bivši občinski tajnik Jože Berložnik iz Golnika. Obtožen je bil, da si je v letu 1939 prisvojil 6184 din njemu znanjenega občinskega denarja, izstavil lažno domovnico Juriju Kulšću proti objavljeni nagradi 1000 din, obenem pa ponaredil podpis župana. Sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev težke ječe, na plačilo stroškov in na 500 din povprečnine.

Naročajte Slovenski dom!

Aretacija predrznega sleparja v Celju

Celje, 10. februarja.

Včeraj je poročalo časopisje o predrznem ljubljanskem sleparju, ki je s spretnimi triki opeharil v Mariboru štiri mariborske trgovce. V eni uri se mu je posrečilo, da je s telefonskim pozivom izvelel od štirih mariborskih trgovcev, katerim se je telefonično predstavil kot prof. Bevc, steklenice desertnega vina in štiri jurje. Prosil je, da prinese učenec drobiža, da bo izmenjal tisočak. Ko je prišel vajenec z denarjem in vinom v določeno hišo, ga je čakal »g. prof. Bevc«, elegantno oblečen, že v prvem nadstropju. Zelo se mu je mudilo v mesto, zato mu je vajenec dal denar takoj, sam pa je odšel v drugo nadstropje, da bi mu žena dala tisočak, katerega je »mož« pustil gospej soprog. Vajenec je bil ob 800 din, spletkar pa je izginil.

Včeraj se je pripeljal ta goljuf v Celje, da bi tudi tu preizkusil svojo spretnost. Tu pa ni imel sreče. Oglasil se je v vitočnu Matkovič v Gosposki ulici, kjer se je predstavil kot ravnatelj dr. Mayer iz Gosposke ulice 19. Prosil je, naj mu prinese deset litrov vina, obenem pa toliko drobiža, da bo lahko menjal tisočak. Vino je stalo 20 dinarjev. Semrov Anton, uslužbenec pri Matkoviču, je nesel vino v hišo št. 19, s seboj vzel 880 din, da bi lahko menjal tisočak. Pred hišo ga je počakal »ravnatelj dr. Mayer«. Semrova je prosil, naj mu da denar, da skoči v stanovanje in mu da tisočak. Tone je v dobri veri res izročil 880 din »g. ravnatelju«, katerega pa ni bilo več nazaj. Takoj je vedel, da ga je opeharil. Slepar je izginil skozi dvorišče in zbežal mimo okrožnega sodišča, teklo po dr. Gregorja Zerjavovi ulici in zavil v Razlagovo ulico, kjer se je skrival v klet Gremija trgovcev. Med tem so obvestili policijo. Okrog petih popoldne je stražnik izsledil sleparja v kleti, toda slepar se je dobro skrival. Semrov Tone pa ni dal miru in je hotel dobiti sleparja v roke. V družbi z Zicem mlajšim, hišnico Janežičevo in sinom ter sodnim uradnikom Novakom Antonom je šel ponovno v klet, kjer so pregledali vse kote. Ob sedmih zvečer so našli sleparja, skritega in potuhnjene v temnem kotu. Skočil je v Semrova Toneta in se z njim spoprijel. Med tem časom je prihitela policija in ga aretirala.

Policija je snoči zasliševala sleparja, ki se piše Mastnak Franc in je doma iz Loke pri Zidanem mostu. Mož je začel pri zasliševanju govoriti o svojem silno težkem življenju. Bil je v vojski podčastnik, pa je službo pustil in se ožepil. Dobil je službo pri belgrajskem tramvaju, toda zaradi številnih malih kazni so ga odpustili. Med tem pa mu je žena rodila trojčke. Da bi preskrbel družino, je začel Mastnak prodajati po Štajerskem kot potnik blago, toda zaslužek je bil tako majhen, da niti zase ni zaslužil. Na policiji je začel jokati in pripovedovati, da krasti ni nikdar mislil, pač pa ga je beda pripravila do tega, da je hotel dobiti nekaj za kruh svoje družine. Osleparil je le take, ki imajo telefone in kateri imajo kaj več od palcem. Celjska policija bo Mastnaka danes popoldne odpeljala v Maribor in ga izročila tamkajšnji policijski oblasti.

Vlom v Zangerjevo veletrgovino

Celje, 10. februarja 1940.

Danes zjutraj pa so našli pisarniške prostore veletrgovine Zangerje vse v neredu. Ponoči je prostore obiskal vlomilec, ki je odprl štiri vrata in prebrskal vse predale. Odnese pa je le pisalni stroj »Adler«, vreden 7000 din, moško suknjo in steklenico žganja. Blagajna pa se tat ni lotil. Za seboj tat ni pustil nobene sledi.

Seja ljubljanskega mestnega sveta

Ljubljana, 10. februarja.

Včeraj ob petih popoldne je bila zopet seja ljubljanskega mestnega sveta. Pri tej seji je banko upravo zastopal banki svetnik dr. Logar.

Župan dr. J. Adlešič je v svojem poročilu skrajaj najprej omenil ustanovitve Glasbene akademije, ki je dne 2. januarja dobila prve tri profesorje z gg. msgr. Premrlom, Betetom in prof. Trostom. V nadaljnjem je podal poročilo o napredovanju akcije za zimsko pomoč v našem mestu. Mesto zdaj nudi potrebni pomoč z delom in zaslužkom, ne pa več s podporami kakor prejšnje čase. V preteklih treh letih je občina izplačala v tem smislu 2.300.000 din zaslužka. Letošnjo zimo je ljubljanska mestna občina zaposlila več kakor šeststo brezposelnih delavcev. Letošnjo zimo bo poleg preračunskih sredstev potrebnih za zimsko pomoč še približno 1.500.000 din. V kuhinji stare cukrarne je bilo doslej izdanih že okrog 143.000 kosil ter večerji! Dnevno je sedaj v cukrarni razdeljenih povprečno po 700 porcij. Za obleko, obutev in zdravljenje ljubljanskih brezposelnih je sedaj treba spraviti skupaj še okroglo stotisoč din.

Vsi ljubljanci so prisrčno pozdravili koncentracijo zimске pomoči za vsa mesta v državi ter ustanovitev Osrednjega odbora za zimsko pomoč v Belgradu pod pokroviteljstvom Nj. kralj. Vis. knežinje Olge. V častni in delovni odbor so pristopile mnoge odlične osebnosti našega mesta.

Duhovito dokazovan e raznašalca „Jutra“ v Vojniku

»Jutro« je priobčilo med celjskimi novicami svojevrstno notico o surovem napadu na raznašalca »Jutra« v Vojniku, češ da je povzročil med ljudmi mnogo razburjenja. Dve pobožni ženski, kar je moralo »Jutro« seveda posebej poudariti, sta napadli nekega Rudolfa Skutnika, 16 letnega vajenca, se ga dejansko lotili ter mu izrgali časopise iz rok, jih pohodili in opljuvali. O tem incidentu bo razpravljalo 22. februarja celjsko okrajno sodišče in bo tudi dognalo, kje je krivda. Mi bi približali dejstvo, kako duhovito je hotel dokazati krivdo dveh pobožnih žensk vojniški raznašalec »Jutra«. Na vojniško orožniško postajo je prinesel raztrgano ponedeljsko »Jutro«, da bi dokazal, da so mu ženske raztrgale nedeljski časopis. Rudi je bil še celo tako duhovit, da je pustil na »Ponedeljskem Jutru«, katerega si je najbrž izposodil, naslov lastnice, učiteljice Marice Kvasove. Zares duhovit dokaz zločinkega dejanja dveh pobožnih žensk! Zvedeli smo obenem, da je upravnica oblasti zavrnila prijavo ter opozorila storilca, da v bodoče ne dela takih nedopustnih prijav, s katerimi bi hotel upravno oblast varati, kar je kaznivno. »Jutro« bi priporočilo, da v bodoče poroča o vseh razburljivih dogodkih v Vojniku, tako tudi o ponehnem streljanju »Jutrovega« pristaša skozi okna, kar je ljudi zares razburilo.

Stroga sodba za velikega sleparja

Maribor, 9. februarja.

Pred malim senatom — kakor smo že v današnjem »Slov. domu« poročali — je sedel danes dopoldne na zalozni klopi velik in spreten slepar. Je to 32 letni železniški zidar Stevo Vuksan, ki si je znal preskrbeti legitimacije železniškega uradnika na razna imena in tudi izkaznice za brezplačno vožnjo po železnici. S temi legitimacijami se je potem predstavil v raznih trgovinah v Mariboru, Ptuj, Zagrebu in Belgradu ter je kupoval »na obroke« radijske aparate, harmonike, pisalne stroje itd., plačal pa je le prvi obrok v znesku nekaj sto dinarjev, ostane, katerega bi moral poravnati z mesečnimi obroki, pa je ostal dolžan, do čim je kupljeni predmet prodal naprej. Vuksan je izvršil na ta način 14 sleparij, dokler ga ni dal v Ptuj trgovcu Pihler, ki je bil že obveščen o nevarnem železniškem uradniku s Hrvaškega, aretirati. Pred sodniki je danes krivdo skesano priznaval ter je dobil strogo plačilo: tri leta robije, 3000 din denarne kazni in tri leta izgube častnih pravic.

Današnje zanimivosti pred mariborskim sodiščem

Zaradi uboja je prišel danes pred sodnike Anton Pliberšek, 24 letni tovarniški delavec na Klopcah pri Slovenski Bistrici. Dne 12. novembra lanskega leta je z nožem do smrti zabil Ivana Dobnikarja. Povod za ta zločin je bil fantovski pretep, ki se je omenjenega dne raznel med dvema skupinama pred gostilno v Klopcah. Na eni strani so bili fantje iz Pokoš, na drugi strani pa domačini iz Klope. Med Pokošani je bil tudi pokojni Simon Dobnikar, ki se je pri pretepanju posebno uspešno udeleževal. Mlatil je s kolom po fantih iz Klope ter jih je več poškodoval. Naletel je tudi na Pliberška, ki je imel odprt nož v rokah. Dobnikar je Pliberška nekajkrat udaril, da bi mu izbil nož iz roke, ta pa je nasprotnika sunil z ostrino v levo stran vratu ter mu prerezal odvodnico. Dobnikar je napravil še nekaj korakov ter se sedel mrtev. Imel je na vratu 6 cm dolgo in 12 cm globoko rano — iz česar se vidi, da ga je Pliberšek sunil z vso silo. Obtoženec zanika vsako krivdo ter trdi, da je Dobnikarja usmrtil nekdo drugi.

Smrt vznemirja Craigley College

Toda ne vidim, kako bi mogel biti zapleten v to afero... Sin je podpolkovnika ali polkovnika... skratka iz dobre družine.

MacPhey se je nasmehnil.

»Zanimivo, toda zdaj se mi, da za rad hvalisa ta Vaš profesor matematike. On je posvojenec neke vdove, ki ima speeirijsko trgovino v Wimbledonu. Trgovina odlično uspeva.«

»Ni mogoče! Pa odkod to veste?« je presenečeno vprašala Sofija.

»To so poročila naše družnice v Londonu,« je mirno odgovoril MacPhey. »Predidimo sedaj na gospodično Santai.«

»Oh, o njenem zasebnem življenju ne ve nihče ničesar. Znano je samo, da je zelo ponosna in zelo dostojanstvena ter uporablja strašne dišave. Toda, če človek malo pomisli, je precej sumljiva...«

»Zares? In čemu?« je z zanimanjem vprašal detektiv.

»Predvsem: prišla je šele nedavno. Daj: nikdar ne dobiva pismen, niti ne dopisnic. Jaz grem vsak dan poštarju nazaj, — to je edini zanimivi trenutek čez dan — in vzamem vsa pošta. In vidite: za gospodično Santai ni nikdar prav nič. Toda imeti mora neko družino. Neko etaro teto v Diepeju. To bi bilo njej podobno.«

»Vi ste detektiv po duši, gospodična Dodd,« je rekel MacPhey, ki so se mu

zabliščale oči. »Mene že dalj časa zanima kaj je s pošto gospodične Santai. Pa mislim, da to zelo lahko pojasnim. Sedaj je vrsta na gospodu Neiltonu. Kaj mislite o njem?«

Ko je zaslišala ime profesorja angleščine, se je Sofija zdrnila. Lahko ji je bilo govoriti o vseh ostalih tovariših... Toda govoriti o Neiltonu... To se ji je zdelo nekaj drugega. Bil je nekam preveč uglajen, pa vendar ni bil tako grd s svojimi lepimi plavimi lasmi... Seveda zanj »ni bil prav nič«, pa vendar nekaj se ji je uprlo, da bi ga obsodila s sumničenjem.

»Torej kaj veste o njem?« je naskakoval MacPhey. »Se Vam mar njegov naglas ni nikdar zadet sumljiv?«

»Nel Zakaj neki?«

Sofija je začela s takim ognjem braniti profesorja angleščine, da je samo ebe presenetila.

Sicer ne govori točno tako kakor mi,« je dejala, »toda to ni nič čudnega. Vi niste zadošči dolgo na Angleskem, ker bi sicer vedeli, da oksfordski študentje, kadar se malo pazijo, in to je pri njem, govore s posebnim naglasom.«

»Aha, vi torej tako razlagate njegov naglas?«

»Da.«

Sedaj, ko je storila vse, kar je mogla, da bi odstavila sum od njega, je Sofija za-

čutila bas, skoro mrzno proti nekemu gospodu Neiltonu

»Njega si ne morem misliti kot zločinca,« je končala. »Če je v življenju storil kaj hujšega, kakor da je izostal od kakšnega predavanja na univerzi, potem pomeni, da je odličen igralec.«

Cim je izgovorila te besede, se je že strašno pokesala. Opazila je, da je MacPhey skoro neopazno spremenil svoje vedenje in da najbrž misli, da se ona posebno zanima za mladega profesorja. Toda silila se ni več. Stal je pri oknu in se zatopil v opazovanje sprehajalšč, posajenih s cvetjem.

»In služkinje?« je nenadoma vprašal, ne da bi se obrnil. »Dvomim, da bi jih podrobno poznali.«

»Zares, elabo jih poznate?« je odvrnila Sofija. »Vem samo, da godrnjajo zaradi stopnic, in da hodijo ob nedeljah v kinematograf z mladenci v čepčah. Pa menda ne mislite, da bi mogla biti ta Ana Heller tukaj preoblečena v sobarico?«

»Povprašali bomo podrobno o teh dekletih,« je odgovoril MacPhey. »Toda človek ne more nikdar vedeti...«

Obrnil se je in pokazal obraz, na katerem za hip ni bilo tiste trdne samozavesti.

»Mislim sem, da držim vse niti te afere v svojih rokah,« je nadaljeval »in glej, Erik je ubit... Če ne odpremo dobro oči in ušesa, bo isto doletelo tudi Irvina. Moramo Vi ne razumete, kaj pomeni maščevanje. Ameriški narod pa je mlajši in ognjevitel-

ši od angleškega. Tam pojmujejo ljudje resnejše svoje zamisli o življenju in o politiki.

Nasmehnil se je s svojimi lepo oblikovanimi usti in pristavil:

»Toda ne bi verjel, da bi mogli naši nasprotniki tokrat uspeti.«

Medtem, ko je govoril, je njegov obraz spet dobil tisti odločni izraz, da je Sofija občutila strah. Sila, in samozavest, sta jo napeljali do sklepa, da je lahko srečna, ker ni tisti zločinec, katerega detektiv preganja. Ze davno ji nihče ni vtepel strahu in zato se ji je zadelo čudno, da je ta občutek tako prijeten.

»Tako, sem zadovoljna,« je rekla, »da ste me pozvali, naj Vam pomagam... Oh, kaj bo spet?«

Nekdo je potrkal na vrata.

»Kaže, da je odmor že končan. To je prav gotovo Lucas, ki prihaja h klavirski uri.«

Sedmo poglavje.

Pojavil se je tretji zarotnik.

To ni bil nihče drugi kot Lucas. Vstopil je z obrazom, kakor da se pripravlja na opravičevanje. Pod pazduho je nosil raztrgane note ter MacPheya ni niti takoj opazil.

»Gospodična Dodd...«

Sofija je poskušala narediti strog obraz. »Prav gotovo bi mi radi povedali, da se tudi za danes niste mogli naučiti na-

»Toda, gospodična Dodd, jaz...«

Zataknilo se mu je, ko je opazil MacPheya. Sofija je pogledala detektiva. Čeprav si ni mogla razložiti zakaj, ji je bilo neprijetno, da pred njim igra učiteljico.

»Boljšo bo, če se vrnete v razred,« je zagodrnjala, ne da bi pogledala svojega dijaka. »Čisto nepotrebno je, da prihajate k uri, ko niste pripravljeni. Toda prihodnjič ne bom sprejela nobenega opravičila.«

Lucas je bil užaljen zaradi takega nastopa, ko pa je vendar vedel za toliko stvari...

»Če bi ta gospodična Sofija imela le malo pojma o vsem, kar jaz vem,« je pomislil, »bi bila malo bolj ljubezna do mene.« Obrnil se je proti vratom in pogledal MacPheya z očmi, v katerih je bil sam prezir in kateri naj bi povedal, da ima sedaj posla z mnogo bolj važnimi stvarmi, kakor pa je ta neumna »ptičja uspavanka.«

Detektiv se sprva ni zmenil zanj, in Lucas je bil že prijel za kljuko, da bi odprl vrata, ko mu navidezni vratar priskoči z enim korakom, ga prime za suknjič in dvigne. Lucasovega dostojanstva na mah ni bilo nikjer več, pač pa je začel jadicovati. MacPhey ga je posadil na etol pred klavirjem.

»Gospodična Dodd, predstavljam Vam mladenci, ki rad prisluškuje pred vrati. Skrit za zaveso v pisarni vašega očeta je slišal razgovor, ki ni bil namenjen njegovim ušesom.«

Od tu in tam

V nedeljo bo prispel v Belgrad bolgarski trgovinski minister Slavko Zagorov z večjo skupino bolgarskih gospodarstvenikov. Prihod ministra je v zvezi z ustanovitvijo bolgarsko-jugoslovanske trgovinske zbornice, katere ustanovni občni zbor bo v nedeljo v Belgradu, prihodnjem nedeljo pa v Sofiji, kamor bo odšel z večjim spremstvom trgovinski minister dr. Ivan Andres. Ta dva obiska bosta potekala v znamenju pristranske jugoslovansko-bolgarske prijateljstva, ki bo dobilo v kratkem poseben pečat še z novo trgovinsko pogodbo, ki bo še v večji meri zblizala obe sosednji slovanski državi. Bolgarskim gostom pripravljajo v Belgradu prisležen sprejem. Bolgari bodo dva dni v Belgradu in bodo ta čas gostje trgovinskega ministra, belgrajskega župana in belgrajskih gospodarskih organizacij.

Na področju hrvaške banovine bo »Gospodarska sloga« organizirala izvoz živine in svinj. Banske oblasti je dala zaradi tega namena »Gospodarski slogi« 5 milijonov dinarjev, da bo lahko s tem prvim kapitalom intervenirala na trgu in urejala cene. Ta denar je namreč banska oblast dobila od zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Belgradu. Tako bodo na Hrvaškem takoj začeli organizirati izvoz živine, katero bodo kupili naravnost od proizvajalca ali pa od kmečkih zadrug.

Za 555,6 milijona din je bilo v devetih mesecih tekočega preračunskega leta v državni blagajni več dohodkov kakor izdatkov. Decembra je bilo izdatkov za skoro 1037 milijonov, dohodkov pa 1049 milij. din. Med izdatke so vštete že vsote, ki so bile izročene banski oblasti v Zagrebu. V devetih mesecih je bilo vseh dohodkov 9885 milij. ali za dobrih 325 milij. manj kakor je bilo pričakovati, izdatkov pa je bilo 8829 milij. din. Razlika znaša dobrih 555 milij. din, če se pa odšteje hrvaški banovini podeljeni krediti, pa ostane prebitka 429,8 milij. din.

Promet v jugoslovanskih pristaniščih je lani nekoliko padel, vendar pa ne za toliko, da bi se moglo reči, da je padec katastrofalen. Tako je bilo na primer lani v sušaskem pristanišču vsega prometa 568.512 ton, za okrog 12.000 ton manj, kakor pa leto poprej. Podoben padec prometa so doživeli tudi v Splitu in Dubrovniku.

Novo gledališko uredbo za banovino Hrvatsko so izdelali v Zagrebu. Za prejšnjo uredbo pravijo, da je bila že zastarela, in da je postavljala vsa hrvaška gledališča v popolno odvisnost od Belgrada, odkoder so prihajali dostikrat odloki, ki so bili hrvaškim gledališčem bolj v škodo kakor v korist. Novo uredbo so sestavili upravniki gledališč v Zagrebu, Osijeku in Splitu in jo predložili v odobritev banu.

Hrvaški politični krogi kažejo veliko zanimanje za pogajanja med Dragišom Cvetkovićem in Acom Stanojevičem za združitev vseh radikalov pod eno streho. Po njihovem mnenju bi bilo samo v korist državi, če bi se tudi v Srbiji skristalizirale razmere in bi se tam pojavila trdna stranka, ki bi zares predstavljala srbske interese. »Hrvaški dnevniki« se bavi pri tej priliki tudi o političnem zastopstvu Slovencev in pravi, da bi bilo tehnično čisto mogoče, da bi Slovenci nastopili samostojno pri volitvah. Dr. Korosecova stranka po mnenju lista ne bi imela ovir za samostojen nastop. V skupni skupščini bi se naredilo med predstavniki Slovencev, Hrvatov in Srbov sodelovanje na podlagi konkretnega skupnega delovnega programa. List govori tudi o muslimanih in pravi, da imajo svoje posebne poglede na politično ureditev države, vendar pa se ta stranka ne želi vtopiti v bodoči sloj radikalnih strank. Če bi se pa muslimanom ne posrečilo doseči tisto, kar hočejo, pa jim ne bo preostalo drugega, kakor da se opredele ali za Srbijo ali pa za Hrvaško.

Demokratska stranka v Srbiji je spet izključila iz svojih vrst enega veljaka, ki se ni strinjal s stališčem stranke glavnega odbora in ni bil proti sporazumu med Srbi in Hrvati. To je bil dr. Dragomir Ikončič, ki je naglašal, da je treba sporazum po zdraviti kot izhodišče za nadaljnje preurejanje države in za njen povratek v popolno demokratsko življenje. Prav zaradi tega svojega stališča je bil pred dvema dnevnima izključen iz stranke. Tako mora iti sedaj na podobno politično pot, kakor svoj čas dr. Ribar, Smiljanec in Plečević, ki so bili prav tako izključeni iz stranke, ker niso odobraval odklonilnega stališča demokratske stranke od sporazuma. Ti slednji so začeli ustanavljati svojo stranko in se pogostokrat oglašajo na shodih in zborovanjih.

Dve mladi dekleti, 16 letna Ivanka Pucelj in 14 letna Marija Volčanšek, sta nenadno izgini iz Zagreba. Obe sta bili krojaški učenki in sta izginili, ne da bi mogli starši količkaj povedati, kaj ju je nagnilo do tega. Policija, ki je začela stvar preiskovati, je takoj sklepala, da sta dekletici padli v roke trgovcem z belim blagom, ki so ju odvedli kam na jug naše države. Dekletici sta pred nedavnim nekim znancom rekli, da se bosta peljali daleč na jug. Zagrebška policija je zato obvestila o begu vse policijske postaje v državi.

Tajinstven umor rudarja Ivana Matiča iz Dniša v Dalmaciji so začele razkrivati oblasti. Rudar je bil pred petimi leti najden ubit v zapuščenih kočici, obenem pa je bila v javnost vržena vest, da je rezeva ubila strela. Matič je bil neke vrste voditelj rudarjev in je vodil tudi njihovo etatko v premo-govniku Valušici pri Dnišu. Med pogajanj za novo kolektivno pogodbo pa ga je naenkrat zmanjkalo. Njegovi tovariši so zmarom trdili, da ga je nekdo ubil. In res so sedaj orožniki prijeli nadpaznika Bibiča in dva rudarja. O tem Bibiču pripovedujejo, da je bil neke vrste absolutni gospodar v rudniku in da je rudarje na nečloveški način teroriziral.

Nenavaden konec je doživela afeta, katere je bila lani v Belgradu izzvala mnogo govoric in še več prahu v tako imenovanih višjih krogih narodnih dam. Spomladni so odkrili velike manipulacije z znamenitimi, ki so bile izdane v korist doma slepih deklet v Belgradu. Marke je ob veliki proviziji raz-pečeval Rus Vinogradov, od odbora dam pri društvu za elepa dekleta pa je bila njegova podpornica gospa Rojka Andrejevičeva. Policija je takrat ugotovila, da je Vinogradov zaslužil na račun usmiljenih src težke etotisočake, nekaj denarja pa tudi Andrejevičeva. Sedaj je bila preiskava proti njima ukinjena, ker je društvo za zaščito deklet izjavilo, da se ne čuti prizadeto in oškodovano zaradi delovanja omenjenih dveh, po drugi strani pa tudi ministertvo za socialno politiko ni hotelo preganjati obtoženih. Tako je končno državni tožilec sklenil umakniti svojo obtožnico in ustaviti vsak progon osumljenih dveh. Tako se je nepričakovano ugodno in nenavadno končala afeta, ki ni edina svoje vrste v Belgradu. Kmalu po odkritju te nečestne stvari je policija prijela še dve družbi, ki sta na enak način dobili v roke pooblastila, da so izdajali razne kolke v dobrodelne namene, toda glavni dobiček so razpečevalci ohranili seveda zase. Javnost je radovedna, kaj se bo zgodilo sedaj tudi z grešniki, ki so se podobno pregrešili, toda s to razliko, da so si dovoljenje za zbiranje prispevkov izposlovali od drugih dobrodelnih organizacij v Belgradu.

Premiera zabavnega muzikalnega filma
Ciganska godba! — Narodni ples!

V gl. vlogah: GUSTAV FRÖHLICH, CAMILA HORN, TIBOR de HALMAY in HUSZAR PUFFY
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Čardaš-Kavalirji

KINO UNION, telefon 22-21

Kako je bilo lani s socialnimi boleznimi v našem mestu?

Ljubljana, 10. februarja.

Prav zanimiv je vpogled v stanje in razširjenost raznih socialnih bolezni, ki so lani obiskovale prebivalstvo našega mesta. Na prvem mestu je seveda

tuberkuloza.

Pri presoji zdravstvenega stanja večjega mesta pogledamo navadno najprej na številke mortalitete (umrlih) in natalitete (rojnih), koj nato pa na tuberkulozo.

Umrljivost na tuberkulozi je bila v l. 1939 od svetovne vojne dalje na najnižji stopnji. Upoštevajoč smrti nedomačinov, to je bolnikov, ki so se prišli iz drugih krajev zdraviti v Ljubljano, pa tudi umrli, je bila umrljivost na tuberkulozi v letu 1939 na nizki stopnji ter je umrlo skupno domačinov in nedomačinov 14,4 na 10.000 prebivalcev. Pri presoji te številke je upoštevati, da je umrlo v prošlem letu v Ljubljani 77 domačinov in 50 nedomačinov.

Od 77 domačinov, ki so umrli v prošlem letu na tuberkulozi, je bilo 46 ali 59,7% moškega, 31 ali 40,3% pa ženskega spola.

Od vseh smrtnih primerov med Ljubljančani je bilo povzročenih po tuberkulozi 8,92%, torej tudi manj kakor v letu 1938, ko je znašala ta številka 9,8%.

Od 50 umrlih nedomačinov je bilo 35 moških in 17 žensk.

V 83,2% smrti na tuberkulozi je bil sedež obolenja v pljučih, v 6,5% je bila vzrok smrti kostna tuberkuloza, v 5,15% tuberkuloza možganskih ovojnic, v 5,15% pa tuberkuloza drugih organov.

Tipično pa je, da je največ na tuberkulozi umrlih pripadnikov uradniške, oziroma namestniške skupine. Iz tabele je razvidno, da je tudi lansko leto umrlo relativno največ pripadnikov te skupine, namreč 25 ali 32,4% od vseh smrti zaradi tuberkuloze.

Da je umrljivost na tuberkulozi tako pomembno padla, je pripisati v glavnem izboljšanju splošnih socialnih prilik prebivalstva in intenzivnemu zdravstvenemu pouku prebivalstva. Velik del zasluge je pripisati organiziranemu delu zdravstvene oblasti, predvsem pa uspešnemu naporu protituberkuloznega dispanzerja v Ljubljani.

Protituberkulozni dispanzer je izvršil v prošlem letu 5595 zdravniških preiskav. V 455 primerih je bila ugotovljena tuberkuloza. Pri 30 od teh je bila ugotovljena odprta tuberkuloza. Dalje je bilo izvršenih 3756 rentgenoloških pregledov, 83 preiskav izmečka, 366 sedimentacij krvi. V teku leta je bilo izvršeno 401 zdravljenje s pneumotorakso. Vseh pregledov je bilo izvršenih 11.795, sestre so obiskale 428 domov, intervencij za socialno pomoč je bilo pa 257.

V dispanzerju so bile sistematične kakor tudi periodične preiskave šoloobvezne mladine, šolskih nastavnikov, dijaških gospodinj, vajencev in športnikov. Samo vajencev je bilo sistematično preiskanih 850.

Sodelovanje z bolniškimi blagajnami in z zdravstvenimi ustanovami je bilo z malimi izjemami zelo tesno, kar je dispanzerju bistveno olajšalo delo.

Od leta 1931 opravlja osebje dispanzerja svoj nevarni posel brez fiksne namestitve in brez upanja na kako pokojnino v slučaju onemoglosti. Neobhodno potrebno je, da se čimprej vse osebje prevzame v sestavi osebja mestnega poglavarstva, ki je po zakonu itak dolžno, da ustanovi in vzdržuje svoj lastni dispanzer. Za letos tega mestno poglavarstvo ni moglo storiti, ker mu za tako velike investicije primanjkuje denarnih sredstev.

Prostori sedanjega dispanzerja v poslopu Okrožnega urada za zavarovanje delavcev po pretesni in zaradi dvojne frekvence — v istih prostorih ordinira tudi specialist-fiziolog za člane Okrožnega urada za zavarovanje delavcev — iz higienskih razlogov, neprimerni.

Ali bi ne kazalo, da se vse konstruktivne sile oblasti, javnih in privatnih ustanov in tudi Rdečega križa združijo v eno skupno akcijo za ustanovitev Doma zdravlja?

Velika ovira za pobijanje tuberkuloze v mestu je nemožnost izolacije odprtih primerov tuberkuloze. Želeli je, da se vendar že enkrat posreči ustanovitev bolnišnice za zdravljenje tuberkuloznih bolnikov z izolirnico za odprte primere, ki so svoji okolici nevarni.

Druge težka ovira za uspešno borbo proti tuberkulozi so bolniki brezdomci, zlasti oni z odprto tuberkulozo. Ti večinoma niso pristojni v Ljubljano, mnogi od njih pa so celo tuji državljani. Le v redkih primerih se organiziranemu odboru vseh pristojnih činiteljev posreči spraviti takega bolnika v oskrbo pristoj-

ne občine. Občine se običajno branijo takih bolnikov, mnoge jih sploh ne priznavajo za svoje občane. Gotovo je, da taki bolniki tudi iz zdravstvenih razlogov niso zaželeni, vendar jim je treba preskrbeti možnost do skromnega obstoja. Za vse te je nujno potrebna ustanovitev vsaj primitivnega in začasnega zatočišča ali azila.

Izvršene so že priprave za gozdno šolo. Določen je že prostor, pripravljen je že fond v znesku 150.000 din.

Alkoholizem

Uživanje alkoholnih pijač je v Ljubljani nadmerno. Ni možno podati točnih podatkov o vplivu nadmernega uživanja alkohola na predčasne smrti prebivalstva. Smrti zaradi alkoholne jeterne ciroze med Ljubljančani navaja statistika samo 9, nedvomno pa je, da je visoko število umiranja na bolezni srca in ožilja v zvezi s prekomernim uživanjem alkohola. Verjetno ima isti vzrok tudi visoko število smrti zaradi kapi.

Vpogled v pogostost nadmernega uživanja alkohola nam more dati nekoliko tudi policija, ki je morala v prošlem letu intervenirati v 1451 slučajih pijanosti, oziroma prestopkih v zvezi s pijanostjo pri 1676 osebah.

Število lokalov, kjer se tožijo alkoholne pijače, je znašalo prošlem letu 538.

Zdravstvena oblast, predvsem pa tudi socialni oddelek ima vedno več opraviti z občani, tako moškimi kakor ženskimi, ki zaradi kroničnega nadmernega uživanja alkohola telesno in moralno propadajo, in z njimi tudi družine.

Potreba po posebnih posvetovalnicah za alkoholike in posebnem zavodu za alkoholike, pa naj si bo mestni, državni ali privatni, je nujna.

Spolne bolezni

Ne smemo si zakrivati vpogleda v žalostno dejstvo, da je število spolnih bolezni v Ljubljani zelo visoko. Znano je, da se veliko število spolno bolnih zdravi pri privatnih zdravnikih. Utemeljen je sum, da se veliko število spolnih bolezni ne prijavlja mestnemu fizikatu, vsaj ne dobiva isti skoraj nobene prijave od privatnih zdravnikov, predvsem specialistov za spolne bolezni.

Vendar je tudi število, samo od ene socialno-zdravstvene ustanove prijavljenih primerov zelo porazno, saj je bilo samo novih primerov spolnih bolezni prijavljenih 983.

Število spolnih bolezni je sicer po svetovni vojni leto za leto padalo, vendar je še vedno tako visoko, da povzroča resne skrbi. Največ krivde na tem nosijo še neurejene socialne razmere, tesne stanovanjske razmere, alkohol in nemožnost mladih ljudi, ki bi radi, a si ne morejo pravočasno ustanoviti zdravega, finančno in moralno fundiranega zakona.

Rak in zle novotvorbe

Na raku in zlih novotvorbah je umrlo v prošlem letu 109 oseb, za 15 več kakor lansko leto. Od tega števila je bilo 49 moškega in 60 ženskega spola — in to domačinov. Nedomačinov, ki so prišli v Ljubljano iskat zdravja v razne zdravstvene ustanove, je umrlo na zlih tvorbah 21 moških in 17 žensk. Skupno je torej umrlo v prošlem letu na raku in zlih novotvorbah 147 oseb.

Najpogostejši vzrok smrti je bil rak želodca (35), maternice (7), črevesa (7), jeter (6), danke (6), ženskih prs (6), požiralnika (6), sapnika in pljuč (5) itd. V rubriki druge oblike bolezni je všteti 12 sarkomov raznih organov in 16 lymphogranulom, tako da je prav za prav od skupnega števila 109 bilo 96 rakov in 13 ostalih novotvorb.

Kakor vsako leto, je bila tudi v prošlem letu umrljivost zaradi novotvorb pri ženah večja kakor pri moških ter je umrlo od celotnega števila 44,95% moških in 55,05% žensk. Vzrok tej razliki je relativno česta obolenost maternice in prsne žleze na raku.

Jesenice

Somišljeniki!

Jutri ob 10 dopoldne bo v Krekovem domu shod JRZ. Na shodu bo govoril gradbeni minister dr. Miha Krek.

Razne zgodbe iz sodne dvorane

Zaradi šole prepri in uboj - Jamnik obsojen na 2 leti strogega zapora - Za 4 kolesa 10 mesecev

Ljubljana, 10. februarja.

Razprava o uboju na Polici, katerega bistveni del smo že včeraj objavili po obtožnici, je trajala dobre 3 ure. Razgalila je v vseh podrobnosti del drame na vasi, ki se navadno odigrava v majhnih naseljih, kjer je po nekaj hiš. Med sosedji vlada tu in tam globoka ljubezen, sem in tja pa vzplamti hudo sovraštvo, ki se vleče od roda do roda, leta in leta. Tako je bilo na Polici.

Posesnik Janez Jamnik je mož, krepak, in v najlepši dobi. Je oče 9 otrok. Orožniško poročilo ga je označilo za treznega, prevdarnega in splošno mirnega človeka. Rad je opiral v raznih občinskih zadevah. Pred mali kazenski senat je prišel od doma, kajti bil je po kratkem zasiljanju v preiskavi takoj puščen na svobodo. Štirje posesniki: on, 35 letni France Kadunc, posesnik, za katerega pa je gospodarila mati, Tone Pavlin in Lojze Okorn so kritični dan 22. novembra dopoldne vozili posesniku Antonu Menardu hrastove hlode iz gozda. Ko so jih speljali, jih je Menard pogostil s kruhom in žganjem, ker niso zahtevali nikakoli plačila v denarju. Spili so 1 liter in pol žganja. Sprva so bili mirni in veseli. Razgovor med očanci se je vrtel okrog občinskih zadev. Vnela se je prav živahna debata o šmarski šoli. Te sta se udeleževala tudi pokojni Kadunc in Jamnik. Drug drugega sta opirala. Kadunc, kakor so povedale nekatere priče, je Jamniku zaklical: »Žitniki ne bodo vrtili!« Nato je Jamnika udaril po obrazu. Kako se je stvar končala, smo že včeraj omenili. Kadunc je legel v hladni grob, krepki Jamnik pa je prišel prde 3 sodnike.

Jamnik je pripovedoval, kako je bil sprva

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Umrjenost od 1000	Veter (smern., jakost)	Padavine (mm)	Vrsta
Ljubljana	751,8	5,0	1,3	94	10	S ₁	2,0 dež
Maribor	751,0	2,4	1,1	90	10	0	3,0 dež
Zagreb	760,8	2,0	0,0	90	10	0	11,0 dež
Belgrad	761,3	8,0	1,0	90	6	0	10,0 dež
Sarajevo	762,6	8,0	1,0	90	10	0	4,0 dež
Vis	760,7	8,0	6,0	90	10	SE ₄	8,0 dež
Split	760,3	12,0	6,0	90	8	NE ₅	2,0 dež
Kumbar	759,2	12,0	11,0	70	7	SE ₂	1,0 dež
Zirje	761,3	9,0	5,0	90	10	0	3,0 dež
Dubrovnik	760,6	12,0	9,0	80	10	SSE ₁	—

Vremenska napoved: Oblačno, megleno, nestanovitno vreme. Deževalo bo v predelkih, v višjih legah snež.

Koledar

Danes, sobota, 10. februarja; Školastika. Nedelja, 11. februarja; Adolf, Lur. M.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gospodarska c. 10; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 jutraj mestni zdravstveni višji svetnik dr. Mis Franta, Poljanska cesta 15, II. nadst., tel. 32-84.

V počastitev petletnice smrti g. Franceta Stupice je darovala gospa Irma Stupica za revne bolnike 500 din. V imenu odborovancev se za velikodušni dar iskreno zahvaljuje uprava občine državne bolnišnice v Ljubljani.

Mariborsko kulturno javnost opozarjamo na gostovanje Mrakove gledališke skupine. V četrtek 15. t. m. uprizore v Narodnem gledališču najnovejšo Mrakovo tragedijo: »Stari Rimljan« ki je bila uprizorjena v Ljubljani že večkrat z velikim uspehom. Zasiurajte si vstopnice pri gledališki blagajni.

Ali imate na vrtu kakšno breskev? Četudi imate samo eno, se vam izplača kupiti pravkar izšlo knjigo goriškega gojitelja breskev Evgena Arčona: »Kako gojimo breskve po sodobnih navodilih«. V njej boste našli praktične nasvete, po katerih je mogoče z malim trudom pridelati obilo lepih breskev. Knjigo z 80 stranimi vsebine, ki jo ponazarja 28 slik, dobite v vsaki knjigarni. Stane samo 6 din.

Drugi ob 8 bo slavnostna akademija kulturnega združenja ljubljanskih učiteljskih in frančiškanskih dvorani. Na sporedu so glasbene točke in tridejanska komedija »Vzgojitelj Lanovec«. V njej nam je Ernest zbral nekaj originalov iz učiteljskega življenja, kakršnih klub vsem današnjim modernim reformam ne manjka v javnem življenju. Vabimo vse prijatelje, posebno pa gg. učitelje, da obiščejo predvideti.

Boksarska sekcija SK Slovana poziva vse člane, da se udeležijo treninga v ponedeljek 12. t. m. zaradi važnega razgovora. — Ta dan bodo tudi sprejeti novi člani za vajo boksa in gimnastike. Treningi so pod vodstvom članov državnih pravkov.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.

Sobota, 10. februarja: »Na prisojni stani«. Red A. Nedelja, 11. februarja ob 15: »Princeza in pastirček«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Priznanje cvetočih češenj«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Začetek ob 20

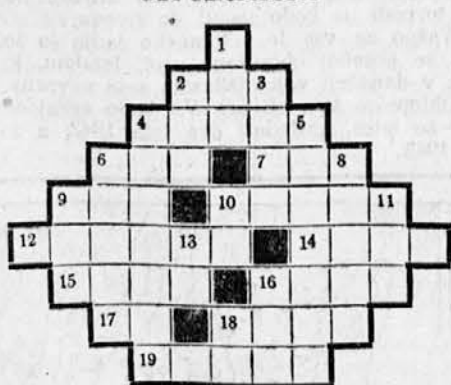
Sobota, 10. februarja: »Gorenjski slavček«. Red B. Nedelja, 11. februarja ob 15: »Lumpacijs Vagabundus«. Izven. Ob 20: »Frasquita«. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenac.

Naš znani plesni par Pino in Pia Mlakar bosta nastopila prihodnji teden v našem gledališču z najnovejšo Lhotkovo celovečerno plesno kompozicijo »Lok«, s katero sta dosegla v inozemstvu nad vse zavirljiv uspeh. Plesalca bosta ves spored izvajala sama, dočim bo orkester dirigiral Drago Marija Sijaneč. Na izredno prireditel opozarjamo vse interese. Vstopnice od ponedeljka dalje v predprodaji pri dnevnih blagajni v Operi. Cene od 70 din navzdol.

Mariborsko gledališče

Sobota, 10. februarja ob 20: »Cigan baron«. Premiera. Red C. Nedelja, 11. februarja, ob 15: »Neupravičena ura«. Znižane cene. — Ob 20: »Cigan baron«.

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 2. Pritrdilnica. 4. Demetrova drama. 6. Sončna faza. 7. Star veznik. 9. Tuje žensko ime, pobožna. 10. Crtež, zasilna slika. 12. Slovenski pisatelj. 14. Ekstotično mazilo. 15. Vreča čolna. 16. Del telesa. 17. Vzklik. 18. Utežna enota. 19. Celina.

Navpično: 1. Slovenski skladatelj. 2. Pregovor. 3. Pesniški izraz. 4. Nekdanja rimska provinca. 5. Cvetlica. 6. Žensko ime. 8. Civiliziranost. 9. Del obleke. 10. Kratica za »svojoročeno«. 11. Predplačilo. 13. Začetni črki imena in priimka skladatelja »Gorenjskega slavčaka«. 16. Troj žuželk. 18. Osebnosti zaimek.

Kakšno spričevalo o sebi in o Rusiji je dala rdeča vojska v Ukrajini

Poročilo ukrajinskega begunca, ki je prispel v Francijo

Francoski levičarski tednik »Europe Nouvelle« prinaša v eni zadnjih številčk zanimiv prikaz ukrajinskega begunca A. Boraja o tem, kaj je videl in doživel v štirih mesecih sovjetske vlade v poljski Ukrajini. Njegova pripoved se glasi:

»Skoraj bo že pet mesecev, kar imajo Sovjeti zasedeno polovico Poljske. 17. septembra lani so rdeče čete padle obupno se vojskujočim Poljakom v hrbet in začele vzhodno Poljsko zasedati, pri tem pa so na vsa usta oznanjale prestrašenemu prebivalstvu, da se prihajajo »bojevati zoper Nemce«.

Od tega časa dalje milijoni Poljakov, Ukrajincev in drugih neizrekljivo trpe. Toda navzlic trpljenju je sovjetska zasedba prinesla nekaj dobrega: v teh petih mesecih so si od blizu ogledali slovito Stalinovo armado in otipljivo ugotovili, kakšna je »podoba novega človeka« iz »holatse in hravičnejše ureditve sveta«.

naj. Zdaj vemo, kaj naj si mislimo o sili in moči ruskega velikan.

Zaradi zmešnjave in nereda, ki vladata pod rusko zasedbo, se nam je posrečilo pobegniti nekaterim v Romunijo, drugim na Madžarsko, tretjim v Litvo in zdaj počasi zbiramo v Franciji, da bi se pridružili preražajoči se poljski vojski. Naše pričevanje je pričevanje očividcev.

»Ruska vojska ni vredna nič«

Vse, kar se dogaja na Finskem, nas ne more spraviti v začudenje. Prvi sovjetski oddelki, ki so septembra prišli na Poljeko, so bili dobro oskrbljeni. Toda to so bile posebne izbrane čete, ki so jih polagoma nadomestili z drugimi enotami, katerih splošna stopnja je bila dosti nižja. Tem vojakom je vedno manjkalo kaj obleke in kakovost vseh kosov njihovega orožja je bila zelo povprečna.

Takoj v začetku zasedbe so ruski častniki in vojniki kar naskočili poljske trgovine in skladišča. Imeli so došt denarja in so kupovali vse povprek, ne da bi se menili za ceno. Treba je bilo videti njihove poglede, začudene in pohlepne hkratu, da je človek spoznal kakšno razodetje pomenijo za nje bogate trgovine v Lvovu in drugih mestih na tem delu Poljske.

Ti ljudje vse svoje življenje niso poznali drugega kakor beraške konzume po malih sovjetskih

gnezdih. Na njihovih policah je bila natlačena šara, ki je noben zahodni delavec ne bi maral, saj bi nakup površnika najslabše vrste predstavljal zanj dva meseca trdega dela. Ni čuda, da so bili ti ljudje presenečeni nad vsem kar so videli v poljskih mestih, v katera so prišli »osvoboditelji«.

Vojaki in častniki, ki ne poznajo niti ure

Nekatere vrste blaga so bile deležne pri sovjetskih vojaki posebnega uspeha, n. pr. ure. Ta uspeh je bil velik, da smo se morali spraševati, ali znajo rdeči vojaki ure sploh uporabljati. Videli sem ruskega vojaka, ki je prišel k urarju, da bi mu popravil njegovo uro, ki jo je prinesel iz Rusije. Obrtnik je na prvi pogled videl, da je ta ura navadna otroška igračka — brez kolesal!

Kako bi si bilo mogoče misliti, da bi mogli ljudje, ki ne znajo rabiti navadne ure, mogli sodelovati v moderni mehanizirani vojni?

Ko sem potoval po zasedenih pokrajinah, so sovjetski vojaki večkrat pobekali mojo skromno prtljago. Ko je eden od njih opazil pasto za zobe, me je vprašal kaj je to. Zdelo se mi je, da mu moje pojasnilo ne uga. Mislim, da se norčujem iz njega. Majal je z glavo in nejevolno govoril »Pasta za zobe? Take reči sploh ni na svetu!«

Drugi so s strahom ogledovali moje konzerve in čakali, da je prišel inženirski častnik preprčati jih, da niso to bombe.

Ruski častnik, ki so ga nastavili v moderni hiši v Lvovu, je zagledal v kopalnici ročno prho. Takoj jo je pritisnil na uho in se zelo čudil, da ne sliši ničesar, zakaj bil je prepričan, da je to telefon...

Toda najbolj zabavna zgodba je ena iz Vilna. Med kratko rusko zasedbo tega mesta so po gledališčih dajali predstave za obletnico sovjetske revolucije. Predstav se je udeležilo veliko ruskih častnikov. Nekateri so pripeljali seboj svoje žene. Silno je bilo začudenje poljskih gledalcev, ko so v gledališču zagledali več teh oficirskih dam v... nočnih srajcah, pod katerimi so nosile topla oblačila.

Kaj se je zgodilo?

Cisto preprosto: Te sovjetske deželanke so po mestnih trgovinah videli lepe svilene nočne srajce in so bile prepričane, da so to večerne obleke. Kje bi jim prišlo na misel, da bi bilo kje na svetu mogoče spati v svileni srajci.

Z zahodnega bojišča: Izmena patrol na francoski strani.

Kaj mislijo ruski vojaki

Toda vprašali se boste, kaj mislijo ti ruski vojaki in častniki, ko pridejo prvič v stik z zahodnim buržujskim svetom? Ali spoznajo, kako so jim lagali, ko so jim zatrjevali, da je življenje delavcev in kmetov po drugih državah beraško, v Rusiji pa imajo pravi raj? Zelo je težko zvedeti, kaj Rus prav za prav misli. Morda sploh ne misli. Na vprašanja, ki jim jih zastavil, odgovarjajo vsi enako. Govori z enim Rusom ali s sto, vseeno je.

Tedne in tedne niso nehali ponavljati, da so se prišli bojevati proti Nemcem. Pogodba med Hitlerjem in Stalinom je bila že kdaj podpisana, pa se niso nič ozirali nanjo.

Ali so hoteli varati druge, ali so bili varani sami? Kdo bi vedel!

Na splošno so sovjetski častniki zagrizenci, ki se zdi, da trdno verujejo v Stalina. Vendar je bilo tudi glede tega tu in tam mogoče zaznati značilne poudarbo.

Ruski častniki beže

Ruski častnik, ki je stanoval pri Poljaku v Lvovu, se je izkazal zelo ljubeznega do svojega gostitelja. Naredil mi je marsikatero uslugo, ne da bi bil kaj zahteval za to. Toda ko se mu je Poljak zahvaljeval, mu je častnik odgovoril:

»Nikar se ne zahvaljuj, marveč mi obljubi nekaj: ko bomo odhajali, me boš skril pri sebi, ne maraj se več vrniti v Rusijo!«

Veliko ruskih častnikov je takoj po prihodu v poljska mesta naročilo civilne obleke in zahtevalo, da jim jih trgovine takoj pošljejo in nekateri od teh častnikov so potem izginili...

Rusi so prinesli s seboj nepopisljivo zmešnjavo, ki bi bila še sama po sebi zadostovala, da bi se komunizem ljudstvu za večne čase pristidil.

Svobodno trgovino so polagoma odpravili. Ljudje morajo ure in ure čakati pred konzumi.

Angleži gradijo za 800.000 ton novih vojnih ladij

Angleška oborožena sila na morju, ki že dolga leta varuje ogromno posest otočnega kraljevstva, obsega danes 2.300.000 ton, od katerih odpade 1.400.000 ton na operativne enote. Take številke še ni dosegla nobena druga država na svetu, vendar je angleška mornarica precej manjša, kakor je bila pred začetkom svetovne vojne leta 1914. Takrat je plulo pod zastavo Anglije 2.100.000 ton samih ladij prve linije, nad milijon ton pa je odpadlo na pomožno brodogradnjo. Zmanjšanje mornarice je treba pripisati temu, da so Angleži v smislu pomorskih pogodb uničili večje število vojnih ladij in to največjih. Od enot, ki imajo nad 35.000 ton, je ostal edino »Hood«.

Vendar so angleške vojne ladje večinoma stare in počasne, posebno velike oklopnice, čeprav so bile v zadnjem času skoraj do zadnjega prenovljene in oborožene. Toda Angleži so odločili, se nadalje obdržati svoje tradicionalno prvenstvo na morju in si ga še bolj utrditi.

Danes so vse angleške ladjedelnice tako zaposlene, kakor nikoli. V zgodovini angleškega imperija niso še nikdar izdelovali toliko vojnih ladij naenkrat, kakor sedaj.

Remek delo angleškega ladjedelstva predstavlja 19 velikih oklopnic. Oklopne križarke »King George V.«, »Prince of Wales«, »Duke of York«, »Jellicoe« in »Beatty«, bodo imele vsaka po 35.000 ton in nad 30 milj na uro hitrosti, kar je za tako velike ladje ogromno. Glavna oborožitev pa bo 10 topov po 381 mm, na vsaki strani 8 cev za izstreljevanje torpedov in 4 vodna letala. Razumljivo, da bo vsaka teh ladij imela tudi topove manjšega kalibra itd. Dve ladji bosta še večji (po 40.000 ton vsaka) z imeni »Lion« in »Temeraire«. Poleg torpedov in letal, kakor pri gornjih, bosta imeli po 10 topov po 406 mm in celo še večjo hitrost.

Ponos in dika vsega kraljevstva pa bosta nedvomno dve bojni ladji z najmočnejšim oklepom, z nad 50.000 tonami vsaka. Imeni nista še znani, prav tako držijo vse ostale podatke v največji tajnosti, vendar so se izvedele nekatere podrobnosti. Oborožitev bo taka, kakor še pri nobeni drugi vojni ladji, prav tako tudi hitrost. Baj je tudi torpedi ne bodo mogli do živga.

Važno za vse te velikanske ladje je to, da bodo še posebej oborožene proti letalom, katera so se v današnji vojni izkazala zelo nevarna.

Oklopnice tipa »George V.« bodo zgrajene deloma že letos, naslednji dve leta 1942, a zadnji leta 1943.

Če bi Stalin vedel kako lahko je priti na Finsko! Dvignje roke in zavpije »Tovariši!«, pa te samo epuste čez Mannerheimovo črto!

mi, da lahko kupijo kaj hrane. Položaj je vedno žalostnejši, zakaj v konzumi smejo kupovati samo tisti, ki so člani kake delavske strokovne organizacije. Ljudje, ki so brez dela, pa se hočejo v organizacijo vpisati — kar je skoraj vedno — dobe predlog, naj sklenejo delavne pogodbe za notranjo Rusijo. Znajdejo se tako pred strašnim razpotjem: ali oditi, da boš po pasje živel kje v kakem ruskem gnezd, ali pa poginiti od lakote med svojimi.

Nered, stiska, lakota

Dar za nered, lasten Rusom, se je zlasti pokazal pri prometu. Vlaki prihajajo s fantastičnimi zamudami. Večina bivših poljskih lokomotiv in voz je v ruskem ozemlju, ker so Poljaki na umiku pošiljali ves svoj železniški material sem. Ti vozovi so v notranji Rusiji neuporabni, ker imajo tam širše tire. Vsa ta prevozila so v obupnem stanju: blazine porbane, zavesse porbane, vse strahovito umazano.

Malo po svojem prihodu se je Rusom zdelo potrebno, da razširijo tire. Ker pa nobene stvari nikdar ne naredi temeljito, so se zadovoljili s tem, da so odtrgali eno tirnico in jo prestavili za nekaj centimetrov. Za pritrditev so porabili kar stare vijake in maticе. Vlaki morajo voziti zaradi tega dosti bolj počasi, velikokrat pa se zgodi, da tirnice sploh ne vzdrže vlaka.

Kmetje niso posejali polja razen v toliko, kolikor potrebujejo zase. Čemu bi sejali, če bo pa vse požela — država.

Toda strašno in žalostno je, da kmetje niso ničesar več prodajali v mesto, zakaj z denarjem, ki ga dobe, ne morejo kupiti ničesar, ker so Rusi do kraja izpraznili vse trgovine. Ker ne morejo ničesar več kupiti, zlasti pa ne kupiti zemlje, ne vidijo več, čemu bi stedili.

Kakšno trpljenje bodo morali še prestati ti milijoni ljudi, preden bodo rešeni?

Poleg zgoraj opisanih ogromnih enot, gradijo Angleži tudi 6 matičnih ladij za letala tipa »Illustrious« po 23.000 ton. Vsaka teh ladij bo mogla sprejeti na palubo po 70 letal. Dočim so starejše tovrstne enote skoraj brez orožja, bodo slednje zelo močno oborožene s protiletalskimi in protitorpednimi topovi, strojnimi in številnimi torpedi. Odlikovala jih bo tudi zelo velika hitrost. Dokončane bodo vse že prihodnje leto.

40 križark vseh vrst in velikosti izpolnjuje ogromni angleški oborožitveni načrt. Vse se bodo odlikovale po izredno močni oborožitvi in veliki hitrosti. Spomladi leta 1942 bodo že vse plule pod angleško zastavo.

V zadnjem času so Angleži spoznali, da so potrebne tudi manjše enote, posebno podmornice. To dokazuje gradnja ogromnega števila podmornic, ki bodo imele od 600 do 2500 ton, močno torpedno oborožitev in izredno hitrost. Rušilec pa bodo odpravili od 2500—3000 ton vode in razvijali vsi nad 40 milj hitrosti. Manjše enote bodo vse dokončane še letos.

Čim bo to ogromno dela realizirano, bo obsegovala angleška mornarica 3.100.000 ton in si tako še bolj utrdila svoje tradicionalno prvenstvo na morju. Še posebej pa bo prednjačila z velikimi bojnimi ladjami, katere že same odpravijo kar 710 tisoč ton vode, kar je več kakor vsa francoska ali italijanska in toliko kakor japonska vojna mornarica.

Program radio Ljubljana

Sobota, 10. februarja: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan vojni križar — 7.25 Pisan vojni križar — 7.35 Pisan vojni križar — 7.45 Pisan vojni križar — 7.55 Pisan vojni križar — 8.05 Pisan vojni križar — 8.15 Pisan vojni križar — 8.25 Pisan vojni križar — 8.35 Pisan vojni križar — 8.45 Pisan vojni križar — 8.55 Pisan vojni križar — 9.05 Pisan vojni križar — 9.15 Pisan vojni križar — 9.25 Pisan vojni križar — 9.35 Pisan vojni križar — 9.45 Pisan vojni križar — 9.55 Pisan vojni križar — 10.05 Pisan vojni križar — 10.15 Pisan vojni križar — 10.25 Pisan vojni križar — 10.35 Pisan vojni križar — 10.45 Pisan vojni križar — 10.55 Pisan vojni križar — 11.05 Pisan vojni križar — 11.15 Pisan vojni križar — 11.25 Pisan vojni križar — 11.35 Pisan vojni križar — 11.45 Pisan vojni križar — 11.55 Pisan vojni križar — 12.05 Pisan vojni križar — 12.15 Pisan vojni križar — 12.25 Pisan vojni križar — 12.35 Pisan vojni križar — 12.45 Pisan vojni križar — 12.55 Pisan vojni križar — 13.05 Pisan vojni križar — 13.15 Pisan vojni križar — 13.25 Pisan vojni križar — 13.35 Pisan vojni križar — 13.45 Pisan vojni križar — 13.55 Pisan vojni križar — 14.05 Pisan vojni križar — 14.15 Pisan vojni križar — 14.25 Pisan vojni križar — 14.35 Pisan vojni križar — 14.45 Pisan vojni križar — 14.55 Pisan vojni križar — 15.05 Pisan vojni križar — 15.15 Pisan vojni križar — 15.25 Pisan vojni križar — 15.35 Pisan vojni križar — 15.45 Pisan vojni križar — 15.55 Pisan vojni križar — 16.05 Pisan vojni križar — 16.15 Pisan vojni križar — 16.25 Pisan vojni križar — 16.35 Pisan vojni križar — 16.45 Pisan vojni križar — 16.55 Pisan vojni križar — 17.05 Pisan vojni križar — 17.15 Pisan vojni križar — 17.25 Pisan vojni križar — 17.35 Pisan vojni križar — 17.45 Pisan vojni križar — 17.55 Pisan vojni križar — 18.05 Pisan vojni križar — 18.15 Pisan vojni križar — 18.25 Pisan vojni križar — 18.35 Pisan vojni križar — 18.45 Pisan vojni križar — 18.55 Pisan vojni križar — 19.05 Pisan vojni križar — 19.15 Pisan vojni križar — 19.25 Pisan vojni križar — 19.35 Pisan vojni križar — 19.45 Pisan vojni križar — 19.55 Pisan vojni križar — 20.05 Pisan vojni križar — 20.15 Pisan vojni križar — 20.25 Pisan vojni križar — 20.35 Pisan vojni križar — 20.45 Pisan vojni križar — 20.55 Pisan vojni križar — 21.05 Pisan vojni križar — 21.15 Pisan vojni križar — 21.25 Pisan vojni križar — 21.35 Pisan vojni križar — 21.45 Pisan vojni križar — 21.55 Pisan vojni križar — 22.05 Pisan vojni križar — 22.15 Pisan vojni križar — 22.25 Pisan vojni križar — 22.35 Pisan vojni križar — 22.45 Pisan vojni križar — 22.55 Pisan vojni križar — 23.05 Pisan vojni križar — 23.15 Pisan vojni križar — 23.25 Pisan vojni križar — 23.35 Pisan vojni križar — 23.45 Pisan vojni križar — 23.55 Pisan vojni križar — 24.05 Pisan vojni križar — 24.15 Pisan vojni križar — 24.25 Pisan vojni križar — 24.35 Pisan vojni križar — 24.45 Pisan vojni križar — 24.55 Pisan vojni križar — 25.05 Pisan vojni križar — 25.15 Pisan vojni križar — 25.25 Pisan vojni križar — 25.35 Pisan vojni križar — 25.45 Pisan vojni križar — 25.55 Pisan vojni križar — 26.05 Pisan vojni križar — 26.15 Pisan vojni križar — 26.25 Pisan vojni križar — 26.35 Pisan vojni križar — 26.45 Pisan vojni križar — 26.55 Pisan vojni križar — 27.05 Pisan vojni križar — 27.15 Pisan vojni križar — 27.25 Pisan vojni križar — 27.35 Pisan vojni križar — 27.45 Pisan vojni križar — 27.55 Pisan vojni križar — 28.05 Pisan vojni križar — 28.15 Pisan vojni križar — 28.25 Pisan vojni križar — 28.35 Pisan vojni križar — 28.45 Pisan vojni križar — 28.55 Pisan vojni križar — 29.05 Pisan vojni križar — 29.15 Pisan vojni križar — 29.25 Pisan vojni križar — 29.35 Pisan vojni križar — 29.45 Pisan vojni križar — 29.55 Pisan vojni križar — 30.05 Pisan vojni križar — 30.15 Pisan vojni križar — 30.25 Pisan vojni križar — 30.35 Pisan vojni križar — 30.45 Pisan vojni križar — 30.55 Pisan vojni križar — 31.05 Pisan vojni križar — 31.15 Pisan vojni križar — 31.25 Pisan vojni križar — 31.35 Pisan vojni križar — 31.45 Pisan vojni križar — 31.55 Pisan vojni križar — 32.05 Pisan vojni križar — 32.15 Pisan vojni križar — 32.25 Pisan vojni križar — 32.35 Pisan vojni križar — 32.45 Pisan vojni križar — 32.55 Pisan vojni križar — 33.05 Pisan vojni križar — 33.15 Pisan vojni križar — 33.25 Pisan vojni križar — 33.35 Pisan vojni križar — 33.45 Pisan vojni križar — 33.55 Pisan vojni križar — 34.05 Pisan vojni križar — 34.15 Pisan vojni križar — 34.25 Pisan vojni križar — 34.35 Pisan vojni križar — 34.45 Pisan vojni križar — 34.55 Pisan vojni križar — 35.05 Pisan vojni križar — 35.15 Pisan vojni križar — 35.25 Pisan vojni križar — 35.35 Pisan vojni križar — 35.45 Pisan vojni križar — 35.55 Pisan vojni križar — 36.05 Pisan vojni križar — 36.15 Pisan vojni križar — 36.25 Pisan vojni križar — 36.35 Pisan vojni križar — 36.45 Pisan vojni križar — 36.55 Pisan vojni križar — 37.05 Pisan vojni križar — 37.15 Pisan vojni križar — 37.25 Pisan vojni križar — 37.35 Pisan vojni križar — 37.45 Pisan vojni križar — 37.55 Pisan vojni križar — 38.05 Pisan vojni križar — 38.15 Pisan vojni križar — 38.25 Pisan vojni križar — 38.35 Pisan vojni križar — 38.45 Pisan vojni križar — 38.55 Pisan vojni križar — 39.05 Pisan vojni križar — 39.15 Pisan vojni križar — 39.25 Pisan vojni križar — 39.35 Pisan vojni križar — 39.45 Pisan vojni križar — 39.55 Pisan vojni križar — 40.05 Pisan vojni križar — 40.15 Pisan vojni križar — 40.25 Pisan vojni križar — 40.35 Pisan vojni križar — 40.45 Pisan vojni križar — 40.55 Pisan vojni križar — 41.05 Pisan vojni križar — 41.15 Pisan vojni križar — 41.25 Pisan vojni križar — 41.35 Pisan vojni križar — 41.45 Pisan vojni križar — 41.55 Pisan vojni križar — 42.05 Pisan vojni križar — 42.15 Pisan vojni križar — 42.25 Pisan vojni križar — 42.35 Pisan vojni križar — 42.45 Pisan vojni križar — 42.55 Pisan vojni križar — 43.05 Pisan vojni križar — 43.15 Pisan vojni križar — 43.25 Pisan vojni križar — 43.35 Pisan vojni križar — 43.45 Pisan vojni križar — 43.55 Pisan vojni križar — 44.05 Pisan vojni križar — 44.15 Pisan vojni križar — 44.25 Pisan vojni križar — 44.35 Pisan vojni križar — 44.45 Pisan vojni križar — 44.55 Pisan vojni križar — 45.05 Pisan vojni križar — 45.15 Pisan vojni križar — 45.25 Pisan vojni križar — 45.35 Pisan vojni križar — 45.45 Pisan vojni križar — 45.55 Pisan vojni križar — 46.05 Pisan vojni križar — 46.15 Pisan vojni križar — 46.25 Pisan vojni križar — 46.35 Pisan vojni križar — 46.45 Pisan vojni križar — 46.55 Pisan vojni križar — 47.05 Pisan vojni križar — 47.15 Pisan vojni križar — 47.25 Pisan vojni križar — 47.35 Pisan vojni križar — 47.45 Pisan vojni križar — 47.55 Pisan vojni križar — 48.05 Pisan vojni križar — 48.15 Pisan vojni križar — 48.25 Pisan vojni križar — 48.35 Pisan vojni križar — 48.45 Pisan vojni križar — 48.55 Pisan vojni križar — 49.05 Pisan vojni križar — 49.15 Pisan vojni križar — 49.25 Pisan vojni križar — 49.35 Pisan vojni križar — 49.45 Pisan vojni križar — 49.55 Pisan vojni križar — 50.05 Pisan vojni križar — 50.15 Pisan vojni križar — 50.25 Pisan vojni križar — 50.35 Pisan vojni križar — 50.45 Pisan vojni križar — 50.55 Pisan vojni križar — 51.05 Pisan vojni križar — 51.15 Pisan vojni križar — 51.25 Pisan vojni križar — 51.35 Pisan vojni križar — 51.45 Pisan vojni križar — 51.55 Pisan vojni križar — 52.05 Pisan vojni križar — 52.15 Pisan vojni križar — 52.25 Pisan vojni križar — 52.35 Pisan vojni križar — 52.45 Pisan vojni križar — 52.55 Pisan vojni križar — 53.05 Pisan vojni križar — 53.15 Pisan vojni križar — 53.25 Pisan vojni križar — 53.35 Pisan vojni križar — 53.45 Pisan vojni križar — 53.55 Pisan vojni križar — 54.05 Pisan vojni križar — 54.15 Pisan vojni križar — 54.25 Pisan vojni križar — 54.35 Pisan vojni križar — 54.45 Pisan vojni križar — 54.55 Pisan vojni križar — 55.05 Pisan vojni križar — 55.15 Pisan vojni križar — 55.25 Pisan vojni križar — 55.35 Pisan vojni križar — 55.45 Pisan vojni križar — 55.55 Pisan vojni križar — 56.05 Pisan vojni križar — 56.15 Pisan vojni križar — 56.25 Pisan vojni križar — 56.35 Pisan vojni križar — 56.45 Pisan vojni križar — 56.55 Pisan vojni križar — 57.05 Pisan vojni križar — 57.15 Pisan vojni križar — 57.25 Pisan vojni križar — 57.35 Pisan vojni križar — 57.45 Pisan vojni križar — 57.55 Pisan vojni križar — 58.05 Pisan vojni križar — 58.15 Pisan vojni križar — 58.25 Pisan vojni križar — 58.35 Pisan vojni križar — 58.45 Pisan vojni križar — 58.55 Pisan vojni križar — 59.05 Pisan vojni križar — 59.15 Pisan vojni križar — 59.25 Pisan vojni križar — 59.35 Pisan vojni križar — 59.45 Pisan vojni križar — 59.55 Pisan vojni križar — 60.05 Pisan vojni križar — 60.15 Pisan vojni križar — 60.25 Pisan vojni križar — 60.35 Pisan vojni križar — 60.45 Pisan vojni križar — 60.55 Pisan vojni križar — 61.05 Pisan vojni križar — 61.15 Pisan vojni križar — 61.25 Pisan vojni križar — 61.35 Pisan vojni križar — 61.45 Pisan vojni križar — 61.55 Pisan vojni križar — 62.05 Pisan vojni križar — 62.15 Pisan vojni križar — 62.25 Pisan vojni križar — 62.35 Pisan vojni križar — 62.45 Pisan vojni križar — 62.55 Pisan vojni križar — 63.05 Pisan vojni križar — 63.15 Pisan vojni križar — 63.25 Pisan vojni križar — 63.35 Pisan vojni križar — 63.45 Pisan vojni križar — 63.55 Pisan vojni križar — 64.05 Pisan vojni križar — 64.15 Pisan vojni križar — 64.25 Pisan vojni križar — 64.35 Pisan vojni križar — 64.45 Pisan vojni križar — 64.55 Pisan vojni križar — 65.05 Pisan vojni križar — 65.15 Pisan vojni križar — 65.25 Pisan vojni križar — 65.35 Pisan vojni križar — 65.45 Pisan vojni križar — 65.55 Pisan vojni križar — 66.05 Pisan vojni križar — 66.15 Pisan vojni križar — 66.25 Pisan vojni križar — 66.35 Pisan vojni križar — 66.45 Pisan vojni križar — 66.55 Pisan vojni križar — 67.05 Pisan vojni križar — 67.15 Pisan vojni križar — 67.25 Pisan vojni križar — 67.35 Pisan vojni križar — 67.45 Pisan vojni križar — 67.55 Pisan vojni križar — 68.05 Pisan vojni križar — 68.15 Pisan vojni križar — 68.25 Pisan vojni križar — 68.35 Pisan vojni križar — 68.45 Pisan vojni križar — 68.55 Pisan vojni križar — 69.05 Pisan vojni križar — 69.15 Pisan vojni križar — 69.25 Pisan vojni križar — 69.35 Pisan vojni križar — 69.45 Pisan vojni križar — 69.55 Pisan vojni križar — 70.05 Pisan vojni križar — 70.15 Pisan vojni križar — 70.25 Pisan vojni križar — 70.35 Pisan vojni križar — 70.45 Pisan vojni križar — 70.55 Pisan vojni križar — 71.05 Pisan vojni križar — 71.15 Pisan vojni križar — 71.25 Pisan vojni križar — 71.35 Pisan vojni križar — 71.45 Pisan vojni križar — 71.55 Pisan vojni križar — 72.05 Pisan vojni križar — 72.15 Pisan vojni križar — 72.25 Pisan vojni križar — 72.35 Pisan vojni križar — 72.45 Pisan vojni križar — 72.55 Pisan vojni križar — 73.05 Pisan vojni križar — 73.15 Pisan vojni križar — 73.25 Pisan vojni križar — 73.35 Pisan vojni križar — 73.45 Pisan vojni križar — 73.55 Pisan vojni križar — 74.05 Pisan vojni križar — 74.15 Pisan vojni križar — 74.25 Pisan vojni križar — 74.35 Pisan vojni križar — 74.45 Pisan vojni križar — 74.55 Pisan vojni križar — 75.05 Pisan vojni križar — 75.15 Pisan vojni križar — 75.25 Pisan vojni križar — 75.35 Pisan vojni križar — 75.45 Pisan vojni križar — 75.55 Pisan vojni križar — 76.05 Pisan vojni križar — 76.15 Pisan vojni križar — 76.25 Pisan vojni križar — 76.35 Pisan vojni križar — 76.45 Pisan vojni križar — 76.55 Pisan vojni križar — 77.05 Pisan vojni križar — 77.15 Pisan vojni križar — 77.25 Pisan vojni križar — 77.35 Pisan vojni križar — 77.45 Pisan vojni križar — 77.55 Pisan vojni križar — 78.05 Pisan vojni križar — 78.15 Pisan vojni križar — 78.25 Pisan vojni križar — 78.35 Pisan vojni križar — 78.45 Pisan vojni križar — 78.55 Pisan vojni križar — 79.05 Pisan vojni križar — 79.15 Pisan vojni križar — 79.25 Pisan vojni križar — 79.35 Pisan vojni križar — 79.45 Pisan vojni križar — 79.55 Pisan vojni križar — 80.05 Pisan vojni križar — 80.